D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI, GRUODŽIO MĖN. 30 D. / DECEMBER 30, 1967 / PART TWO NR. 304 (52)

DU LIAUDIES PASAKŲ TOMAI

Lietuvoje užsimotą tautosakos penkiatomį tęsiant

DR. J. BALYS

Keletos savaičių liga davė progos perskaityti pora tomų Lietuvoje išleistų pasakų ir nuodugniai susipažinti su tuo leidiniu. Tai Lietuvos TSR Mokslų akademijos, Lietuvių kalbos ir literatūros instituto, Tautosakos sektoriaus darbuotojų paruoštas leidinys. Nuo 1962 m. tas "sektorius" leidžia penkių tomų antologiją "Lietuvių tautosaka". Pirmi du tomai buvo paskirti dainoms. Trečias ir ketvirtas tomai skirti pasakojamai tautosakai ir penktasis tomas apimsiąs smulkiąją tautosaką. Ši antologija, palyginus su kitais tos pat institucijos leidiniais, rodo žymią pažangą (pirmo dainų tomo recenziją žr. "Draugo" 1963.IV.13 d. kultūros priede.).

Medžiagos pateikimo tvarka

Trečias tomas duoda atrinktas gyvulines, formulines ir stebuklines pasakas, viso 237 dalykus. Ketvirtas tomas apima nuotykių pasakas, pasakas-legendas, buitines pasakas, anekdotus, sakmes, padavimus, pasakojimus ir atsitikimus, viso 822 dalykus ir dar atskirą oracijų skyrelį. Abiejų tomų redaktorium pažymėtas L. Sauka. Be jo, medžiagos atrinkimo ir paruošimo darbą dirbo dar A. Seselskytė, N. Vėlius ir K. Viščinis.

Pasakų medžiaga tvarkoma ir teikiama pagal suomio A. Aarnes sudarytą tarptautinį pasakų katalogą, kurį papildė amerikietis S. Thompsonas. Tiesa, yra kai kurių be reikalo padarytų nukrypimų arba skyrių pergrupavimų, tačiau tai nėra esminis dalykas. Kiekvieno tomo gale yra duoti būtiniausi paaiškinimai, metrikos duomenys (kūrinio užrašymo laikas, vieta, jo pateikėjas ir užrašytojas, rankraštyno numeris), be to, nurodomas siužeto numeris pagal Aarnes-Thompsono tarptautinio pasakų katalogo naujausią 1961 m. laidą. Pridėta dar retesnių žodžių žodynėlis ir rodyklės: abėcėlinė pasakų antraščių rodyklė, pateikėjų ir užrašytojų rodyklės. Visa tai tvarkoje. Jokios santraukos rusų ar kuria kita kalba nėra duota. Nurodžius tarptautinį pasakos tipo numerį, tatai ir nereikalinga. V. Kalinauskio iliustracijos, skyrių antraštiniai puslapiai ir vinjetės, yra prasmingos.

Įdomu, kad dar 1959 m. Lietuvos TSR Mokslų akademijos Darbų, ser. A, 2(7) nr-y B. Kazlauskienė rašė: "Ikitarybiniais laikais buvo susisteminta tik dalis pasakų pagal tarybiniam tautosakos mokslui nepriimtiną Aarnes pasakų motyvų katalogą" (p. 233). Matyt, vėliau apsižiūrėjo, kad pagal tą patį Aarnes katalogą N. P. Andreevo buvo sukataloguotos taip pat ir rusų pasakos, ir tas katalogas buvo išleistas jau 1929 m. sovietinės Mokslų akademijos Tad gerai kad pagaliau ir lietuviškos pasakos pateikiamos tarptautiniai priimtu būdu. Tačiau vienas dalykas nutylimas, būtent, kas buvo to lietuviško pasakų katalogo sudarytojas. Literatūros sąraše tas mano veikalas taip atžymėtas: Lietuvių pasakojamosios tautosakos motyvų katalogas, "Tautosakos darbai", II, Kaunas, 1936. Toliau sutrumpintai visur cituojama kaip LPK. Žodžiu, anapus esu laikomas "persona non grata". Dargi mano užrašytoms pasakoms (pvz. III t. 4 nr.) užrašytojo pavardė nepaminėta, nors visa kita metrika yra paduota. Tuo tarpu kitų užrašytojų-pabėgėlių pavardės paduotos, jų tarpe Juozo Būgos, V. Kulboko ir A. Mažiulio. Tiesa, du mano straipsniai įvade paminėti pilna pavarde (IV, 38), tačiau neminimas joks kieno nors išeivijoj po 1945 m. išleistas darbas. Tuo tarpu užsienio lietuviams skirtas "Gimtasis kraštas" 32 nr.-y (1967.IX.7 d.) pamini mano ir kitų tautosakinę veiklą neprikl. Lietuvoj ir išeivijoj. Vadinas, tai komas dvejopas mastas, kurio tikslas — vienus neužrūstinti, kitus ten namie laikyti nežinioje.

Sakmės klasifikuojamos prisilaikant kiek pakeistos mano sistemos, panaudotos anksčiau minėtame kataloge, visur pažymint mano klasifikacijos numerius su LPK. A. Jonynas rašo, kad "sakmes sunku klasifikuoti... Dėl to nėra tarptautinės sakmių klasifikavimo sistemos, kokia yra sudaryta pasakoms" (IV, 39). Taip buvo 1935-36 m., kai aš sudarinėjau savo katalogą. Tačiau da bar padėtis yra jau kiek kitokia. Žymus norvegų tautosakininkas R. Th. Christiansenas 1958 m. išleido veikalą "The migratory legends. A proposed list of types with a systematic catalogue of the Norwegian variants" (Helsinki, FFC 175). Jo sistema labai panaši į manąją, paskelbtą 1936 m.: mes abu sakmes pradėdame klasifikuoti numeriu 3000, toliau tęsdami Aarnes pasakų katalogą. Skirtingesnė yra suomio L. Simonsuurio sistema, paskelbta 1961 m.: "Typen - und Motivverzeichnis der finnischen mythischen Sagen" (Helsinki, FFC 182.) Galimas dalykas, kad kuri tų dviejų sistemų virs tarptautine, taip atsitiko su Aarnes pasakų klasifikacija.

Medžiagos atrinkimas

Pratarmėje sakoma: "Atrenkant spaudai kūrinius, atsižvelgta į jų idėjinę-meninę vertę, būdingumą. Spausdinamos kai kurios ir nelabai išplitusios, tačiau savitos ir originalios pasakos; kai kurie čia pateikiami pasakų tipai iki šiol dar nebuvo niekur skelbti" (III,7). Tokių visai naujų tipų nėra daug.

Žinoma, nepraleidžiama progos iškelti ponus, "buožes" ir dvasininkus pajuokiančias pasakas ir anekdotus. Todėl sudaryti tokie skyriai, kaip "Ponai ir baudžiauninkai, gaspadoriai ir bernai" (IV, 175-232), "Dvasininkai, jų pagalbininkai ir liaudis" (IV, 233-260), "Dvasininkai, šventeivos ir jų pašaipūnai" (IV, 358-373), "Valdovai, buržuazija, okupantai" (IV, 393-401), "Priešinimasis ponams, sukilimai" (IV, 675-683). Tiesa, kad tokios medžiagos žmonėse galima rasti, tačiau čia ji ypatingai iškeliama. L. Sauka rašo: "Klasinės visuomenės socialinę, turtinę nelygybę ypač ryškiai atspindi stebuklinės pasakos apie du brolius—turtingą ir vargšą, apie dalią ir nedalią... Tačiau greta pažangių nuotaikų kai kuriuose pasakų siužetuose pasireiškia ir rezignacija, fatališkumas" (III, 41). Tuo pačiu klausimu aš kadaise esu taip rašęs: "Pasakoje stebuklingu būdu pakeičiamas tik vieno, ar daugiausia kelių asmenų likimas, tuo tarpu visa kita lieka kaip buvę. Juk negi gali visi žmonės būti karaliai — ir naujajam karaliui taip pat reikės ir tarnų, ir darbininkų, ir kareivių. Taigi, pasakose nėra tiesioginės tendencijos kovoti su socialine nelygybe ar neteisybe. Socialinė santvarka lieka nepakeista, tik pasikeičia keletos asmenų likimas: nužemintas išaukštinamas ir išaukštintas nedorėlis nubaudžiamas" (Tautosakos darbai, II, 256).

Apskritai, dėl medžiagos atrinkimo daug priekaištų neturiu. Aišku, negalėjo rasti vietos prieš rusiškai ir priešsovietiniai anekdotai, pašaipos apie kolūkius, kurių žmonėse yra aibė. Tiesa, yra pora blankių pasakojimų apie sukilimus prieš rusus ir pora nepalankių anekdotų apie koriką Muravjovą (IV, 679-681). Nėra įdėta jokio anekdoto apie žydus, kai apie čigonus yra keli. Ir žydus, ir čigonus mūsų liaudis mėgsta patraukti per dantį. Apskritai, liaudis mėgsta humorą: suvalkiečiai pasijuokia iš dzūkų, aukštaičiai iš žemaičių ir kapsų ir pan. Tačiau iš privilegijuotos klasės pasijuokti negalima. Perspaudinant Juškos dainyną buvo praleistos kelios dainos, kuriose minimi žydai nelabai palankia prasme.

Vadinamų "riebių" pasakojimų ir anekdotų šiame rinkinyje nėra. Kai kurie dalykai kelia abejojimo dėl savo liaudiškumo (pvz. IV t. 328, 822 nr-riai). Oracijų skyrelis yra silpnas.

Truputis statistikos

Ketvirtame tome paskelbta 880 dalykų, kurių 130 arba 17 proc. nurodyta paimti iš spausdintų šaltinių, daugiausia Basanavičiaus pasakų rinkinių ir "Mūsų tautosakos" IX t. Mano nuomone, kartą spausdintus dalykus kartoti nebuvo reikalo. Lieka dar 750 numerių, kurių šaltiniu

(Nukelta į 3 psl.)

A. Makūnaitė

Lietuvių liaudies pasakos "Ežerinio" iliustracijos.

A. Makūnaitė Iliustracija liaudies pasakos "Saulės vaduotojas".

A. Steponavičius K. Kubilinsko eiliuotos pasakos iliustracija

Šiame numery:

- Ar pėdsakai pasiliks?
- Du liaudies pasakų tomai.
- Mažiausias, bet gražiausias pinigėlis.
- Žmogus kūrėjas Expo 67 parodoje.
- Vidos Krištolaitytės parodai Chicagoje artėjant.
- 60 metų nuo Jono Biliūno mirties.
- Dr. Remeikis apie sovietinę rusifikaciją.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Spyglai ir dygliai.

Kertinė Parašte

AR PĖDSAKAI PASILIKS?

Senųjų ir Naujųjų metų sąvartoje, norim ar nenorim, kažkaip realiau pajuntame nebesulaikomą laiko tekėjimą ir mūsų pačių fizinės čionykštės egzistencijos trapumą. Todėl ir ant banguojančios laiko upės vandenų Naujųjų metų proga keliamas triukšmas ir kurstomas klegantis džiaugsmas gali atrodyti tikrai makabriški.

Dar būtų blogiau, jei visi ištisi metai būtų praėję tik tuščiame klegesyje, kuriam nuščiuvus, nebūtų įžiūrimos jokios pėdos, kad ir jais praeita žmogaus.

Panašiai mintys klostosi, kai prie slenksčio į Naujuosius metus žarstai praėjusių metų mūsų kultūrinės veiklos ir kūrybinių pastangų ugniavietes ir bandai įspėti, kaip šviesiai ir kaip ilgai jų žarijos žėruos.

Aišku kaip diena, kad daugelio pasakytų kalbų, daugelio susodintų garbės prezidiumų ir tik popierinių nutarimų egzistencija ta pačia diena ir pasibaigė. Ilgiau dar žėruos ir šildys viena kita knyga, dailininko spalvingas vitražas ar drobė, muziko įkūnytas koncertas ar spektaklis, visuomenininko ne kalba, bet konkretaus darbo pastanga. Bet kas iš to viso pasiliks mūsų tautos aruode amžinai nenykstančiu indėliu, šiandien dar labai sunku pasakyti, tad geriau ir nespėlioti.

Kasdieniškai kalbant, ir 1967 metais buvome gyvi ne mažiau, kaip ir kuriais nors ankstesniaisiais. Jeigu kuris nors kūrybinės pastangos sektorius ir smuktelėjo, tai, žiūrėki, kitas vėl kiekybiškai ir kokybiškai ūgtelėjo. Pavyzdžiui, žvelgiant į knygas, romanais 1967-tieji negalėtų pasigirti. Jau vien kiekybiškai sveriant, vos pora knygų: Pr. Naujokaičio "Žydinčios dienos" ir Renės Rasos "Meilė trikampy". Bet užtai poezijos derlius toks, kokio galėtų pavydėti ir nepriklausomos Lietuvos metai, ir šiandien okupuotoji tėvynė. Jau žinomi mūsų lietuviškojo parnaso vardai 1967 m. pasirodė su šiomis naujomis savo knygomis: Benediktas Rutkūnas "Mėlyna diena", Vladas Šlaitas "34 eilėraščiai", Jonas Mekas "Pavieniai žodžiai". Kazys Bradūnas "Sonatos ir fugos". Netrūko poezijoje ir dėmesio vertų debiutų: Sesers Marijos Jurgitos Saulaitytės "Kai mes nutylam" ir Stasės Šakytės "Alkana žemė".

Dramos žanras atnešė dviejų rašytojų duoklę: po ilgų metų tylos dramaturgijon stambiu partizaninės temos veikalu grįžo Jurgis Jankus — jo drama "Peilio ašmenimis" išleista pačioje metų pabaigoje, o Anatolijus Kairys pasirodė su savo tragedija komiškai "Curriculum vitae".

Šiemetinė novelė reprezentuojasi nauja Kazio Almeno knyga "Gyvenimas tai kekė vyšnių".

Aplamai, literatūrinis gyvenimas net pajvairėjo. Atgijo vėl literatūros vakarų tradicija. Iš kolonijos į kolonijas kviečiami, pradėjo skraidyti ne vien tik, kaip lig šiol, dainininkai solistai, bet ir rašytojai.

Grožinei literatūrai nemažai dėmesio skyrė kultūros žurnalai "Aidai", "Metmenys" ir šiaip lietuviškojo pasaulio periodinė spauda. Tesėjo pažadą ir literatūros metraštis "Pradalgė" — jos pasirodė trečioji knyga. Tačiau vaikams ir jaunimui skirtosios literatūros aiškiai buvo per maža: teigiamai pažymėtinas bene tik vienas leidinys: N. Jankutės "Kaip Algiukas vėjo ieškojo".

Muzikinę 1967 metų kūrybinę veiklą reikėtų sverti net didesniais svarsčiais, negu anks-

(Nukelta į 4 psl.)

MAŽIAUSIAS, BET GRAŽIAUSIAS PINIGĖLIS

Linkolno centas ir jo kūrėjas

JONAS K. KARYS

Nėra Amerikoj monetos, kuri būtų taip gausiai kaldinta ir taip plačiai apyvartoje paplitusi, kaip mažutis bronzinis centas. Jisai čia įvestas 1909 metais ir nuo tada be pertraukos gaminamas jau penkiasdešimt devinti metai. Pagal veikiančius nuostatus, JAV monetų vaizdai gali būti keičiami po 25 metų, o Kongreso nutarimu — ir dažniau; apie cento pagrindinės pusės keitimą, net antram normaliam terminui besibaigiant, niekas nė neprasitaria.

Šios mažiausios krašto monetos populiarumą išugdė ir jį nuolat aukštumoje išlaiko garsaus JAV prezidento Abr. Linkolno galvos profilis, labai talentingai Viktoro D. Brennerio sukurtas ir puikiai monetoje atmuštas. Iš čia kilo ir praplėsti monetos įvardai— "Linkolno centas" ir "Linkolno galvos centas", tiek kalboje, tiek ir rašte gana dažnai vartojami beveik nuo pat pradžios. O tasai Brenneris buvo Amerikos imigrantas, atvykęs iš mūsų tėvynės Lietuvos. Ir kai jisai čia pagarsėjo, nemaža lietuvių išeivijoje ir namie visais būdais čiuposi pašnekesio su tais amerikiečiais, kurie Linkolno centu nuolat gėrisi, sudarinėja keleriopus jo rinkinius, gaudo istorinius faktus, kuria ir skelbia prasimanymus...

Žvilgterkime objektyviai į abu: centą ir Brenneri.

I

1909 m. Amerikoje buvo minimas Linkolno gimimo šimtmetis. Be kitokių įžymiam prezidentui atminti deramų paminklų, norėta įamžinti jo veidą dar ir mažiausioje JAV monetoje, kuri, aišku, labiausiai visuomenėje paplinta. Vienintelis asmuo, pakviestas šio "paminklo" suformavimui, buvo sparčiai garsėjęs raižytojas — medalistas Viktoras D. Brenneris, kurio darbo plaketėje nuostabiai panašų į Linkolną atvaizdą tuolaikinis prezidentas Theodoras Rooseveltas kiek anksčiau buvo matęs. Šitaip laimėjęs paskyrimą, genialusis Brenneris sukūrė Amerikai vieną žavingiausių ir visų be išimties mielai sutiktą "pinigėlį", gi per jį jis pastatė tikrai amžiną paminklą ne tik įžymiam JAV 16-jam prezidentui, bet drauge ir sau pačiam.

Iki šio cento, portretinių monetų reguliariose jų serijose Amerikoj nebuvo. Vyravo kažkokia joms opozicija, niekas nesiryžo pradėti. Nepaprastai vykusi Linkolno galvutė cente sulaužė čia visus ledus ir nupūtė pasenusias tradicijas: kaip matome, visos šiuolaikinės JAV monetos kalamos su buvusiųjų prezidentų atvaizdais. Kita Linkolno centu pradėjusi naujovė — "IN GOD WE TRUST"; tos frazės cento denominacijos monetose iki tol nėra buvę, nors (dar viena Linkolno istorijoj ironija!) 1865 m. kovo 3 dienos Kongreso aktu, taigi pačiam Linkolnui prezidentau jant, tokio įrašo vartojimas monetose buvo priimtas bei leistas.

Antrąją Linkolno cento pusę, labai kuklią — su dviem kviečių varpom paminkliniame stiliuje (na, ir privalomais įrašais) pateikė vėlgi Brenneris. 1909 m. liepos 14 d. Finansų sekretorius Franklin MacVeagh abi naujosios monetos puses patvirtino. Nė mėnesiui neprabėgus, rugpiūčio 2 d. pirmieji šio cento milijonai pasileido apyvarton.

Pirmykščiame modely Brenneris buvo pasirašęs. Kalyklų pareigūnams atrodė, jog tasai parašas per garsiai "rėkiantis" ir atitrauks apyvartoje per daug dėmesio nuo paties kūrinio. Vieton parašo buvo padėti antroje pusėje, apačioj prie apvadėlio, visi trys Brenneriо inicialai "VDB" (žr. iliustr. 3). Tačiau, monetai išėjus, pasigirdo visuomenėje irzlus burnojimas, jog ir tie inicialai, tais pačiais sumetimais, esąs per ryškus meniškame 19 mm skritulėlyje dalykas. Tad netrukus, to paties Finansų sekretoriaus įsakymu, buvo pašalinti iš cento ir jie. Tik 1918 m. "VDB" atgal centan sugrįžo: po Linkolno petimi tas raides galime pastebėti ir dabar (čia jos — vos įžiūrimos; žr. iliustr. 4).

Linkolno centas buvo ir tebėra kalamas iš vario bronzos. Ilgame šios monetos amžiuje praūžė du pasauliniai karai. Ryšium su ypatingų laikų reikalavimais, cento metalas turėjo būti kiek kaitaliojamas, o 1943 m. ir visiškai pasikeitė — vietoj bronzinio cento išėjo geležinis. Prieš tai bronzoje būdavo 95 proc. vario, 5 proc. cino ir cinko. Tuoj po karo centas kurį laiką gamintas iš šaudmenų tūtų bei tūtelių, taigi vėl kiek skirtingo lydinio. Šių laikų Linkolno cento bronza — apie 95 proc. vario ir apie 5 proc. cinko. Legalus pavienės monetos svoris 48 granai (apie 3,11 g), tik 1943 metų geležinis centas buvo šešiais granais lengvesnis.

Ryšium su Linkolno 150-tuoju gimtadieniu, 1959 m. antroji cento pusė tapo pakeista. Nuo tada, vietoj Brennerio kviečių varpų, mušdinamas Linkolno paminklinio pastato, esančio Washingtone, atvaizdas. Jį centui pagamino Frank Gasparro, vienas Philadelphijos kalyklos monetų raižytojų, kurio vos įžiūrimi inicialai "FG" padėti figūros dešinėj prie pamato.

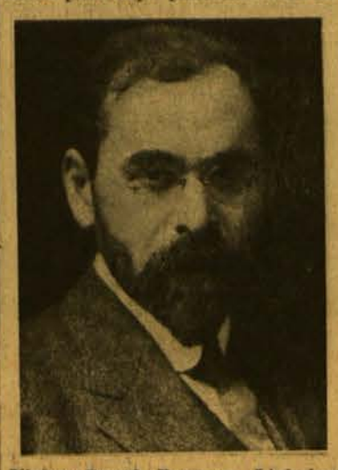

Victor David Brenner, Linkolno cento kūrėjas.

II

Pirmieji Lincolno centai pabiro iš mašinų Philadelphijoje. Tuoj įsijungė darban San Francisco kalykla, o 1911 m. ir Denveris. Pastarųjų dviejų kalyklų gamybos centai žymėti vietovių inicialais "S" ir "D" (žemiau datos skaitlinės); pagrindinė JAV monetų kalykla Philadelphijoj tokių ženklų savo darbo monetose nedėjo (nė nededa, išskyrus "Sidabrinį Nikelį" 1942-45 m.). Pirmaisiais metais naujojo cento buvo nukalta iš viso 103,006,618 monetų. Tame skaičiuje su Brennerio inicialais "VDB", iki jie buvo pašalinti, Philadelphijoj pagaminta 27,999,500 ir San Franciske — 484,000. Tie ankstyvieji su "VDB" centai numizmatų rinkoje bematant ėmė brangti ir tebebrangsta toliau. Ypač aistringai gaudomi San Francisco "VDB" centai, kurių pavienio kaina seniai perkopė 100 dolerių. Na, brangsta po truputį ir visi kiti ankstyvesni linkolniškiai; tatai pareina nuo šiokių ar tokių ženklų, o taip pat nuo metinių laidų dydžio.

1909-1958 m. imamai, vieno Brennerio kūrybos Linkolno centų buvo išleista 25,786,056,615; pusiau Brennerio, pusiau Gasparro kūrybos, nuo 1959 m. iki liepos 1 dienos 1967 m., išėjo iš kalyklų dar 22,923,395,363 vienetai; taigi, iš viso šių mažų monetėlių čia mūsų apimtame 58 su kaupu metų laikotarpyje buvo pagaminta ir sukasi apyvartoje 48,709,451,978. Šiame milžiniškame skaičiuje, žinoma, telpa ir 1,093,838,670 centų, 1943 m. nukaldintų iš geležies, bei 0,005 inčo storumo cinko plėnele iš viršaus pašviesintų. Tuo būdu per metus buvo sutaupyta karo reikalams apie 3,5 mil. kilogramų vario.

Beje, sklido ir tebesklinda paskalos apie neva pastebėtas apyvartoje 1943 m. laidos vario bronzos Linkolno centukus; numizmatų spekuliantai ir kainas tiems tariamiesiems unikatams pūtė tūkstančiais dolerių; tačiau Kalyklų departamentas tvirtina (1967.8.14 raštas man), jog "no copper cents were struck at the US Mints during 1943". Paskalas tyrinėjant, paaiškėjusios dvi galimybės: arba tariamieji "1943 m. variniai centai" kieno nors bandymais padengti variu ir šitokiu būdu padaryti "variniais", arba tikruose variniuose perdirbta į "1943" legali jų laidos data. Šiaip ar taip bebūtų "1943" metų kitoki, nei apcinkuoti geležiniai, Linkolno centai (jei kas juos turi ar matė; aš — nemačiau!) yra falsifikatai.

III

Viktoras Dovidas Brenneris, sūn. Georgo ir Saros (Margolis) gimė Lietuvoje, Šiaulių mieste, 1871 m. birželio 12 d., mirė New Yorke 1924 m. balandžio 5 d. Visuose amerikietiškuose šaltiniuose, kiek tik jų radau ir peržiūrėjau, šis plačiai išgarsėjęs medalistas bei skulptorius vadintas Victor David Brenner, arba Victor D. Brenner. Taip jis visur įsirašydavo ir pats.

Jo senelis buvęs kalvis, o tėvas vertėsi raižymo darbais puošmenose, tašydavo akmens paminklus antkapiams, mokėjo išpiaustyti minkštesniame akmeny šešėlinius paveikslus (siluetus). Iš kur Brenneriai į Šiaulius buvo atkilę — tikrų žinių nėra. Collier's enciklopedijoj (t. 4) pasakyta, jog Viktoro tėvai buvę amerikiečiai; atseit, gimę, ar tik kada nors JAV kaip imigrantai gyvenę. Immigrat. and Naturalization Service, Washingtone, paklaustas atsakė, jog anų laikų atvykėlių Amerikon, taigi ir Brennerio, užrašų ne turįs. Vietinės imigrac. įstaigos apie Brennerio įvažiavimą į JAV taip pat nerandančios žinių.

Pasimokęs vietos mokykloj, vos 13 metų berniukas Viktoras pradėjo dirbti tėvo dirbtuvėlėje. Po trejų metų jis paliko namus ir išvyko "laimės ieškoti" Kaunan (kitomis žiniomis — Rygon); tenai sau duoną pelnydamas jau savarankiškai, jis raižė spaudus, puošmenas, mėgino skulptūrą ir vis mokėsi. Susidūręs su policija neva už kažkokio antspaudo padirbimą, 1890 m. pabėgo į Ameriką ir gegužės 7 d. atvyko New Yorkan.

Viršuje 1 nr. pažymėtos V. D. Brennerio įprastinės ir ilgiausiai išsilaikiusios Linkolno cento abidvi pusės ir apačioje 2 nr. pažymėta 1959 metais pakeista antroji cento pusė.

Čia Brenneris tuoj gavo savo profesijoje darbo ir laisvalaikiais griebėsi toliau mokytis: lankė Cooper Union, National Academy of Design, Art Students League. 1894 m. jis jau turėjo savo nuosavą dirbtuvę, kurioje sėkmingai raižė įvairias formas sidabro dirbiniams, šiokioms bei tokioms brangenybėms, mėgino savo jėgas vėlgi skulptūroj ir medalizme. Prasigyvenęs, parsikvietė Amerikon ir šeimą. Jo talentą ir gabumus netrukus pastebėjo žinovai, atsirado filantropų; jų padedamas, Viktoras Brenneris 1898 m. išvyko mokytis į Paryžių. Ten studentavo pas Louis Oscar Roty, paskui dvejus metus mokėsi bei dirbo pas Peuch, Verlet ir Dubois žinomoj Julien Akademijoj; apie metus keliavo po Europą. Sugrįžęs New Yorkan, atidarė savo studiją. 1904 m. Brenneris vėl nuvyko dar pasimokyti pas Roty į Paryžių. Grįžo atgal 1906 m. Jam esant Europoje, jo sukurti plastinio meno, o ypač medalistiniai kūriniai buvo išstatyti parodose Berlyne, Paryžiuj, Londone, Muenchene. Tiek užsienio, tiek ir Amerikos parodų komitetai apdovanojo visą eilę jo darbų atitinkamais medaliais. Victor D. Brenner ėmė sparčiai garsėti. Laikui slenkant, jis vis dar lavinosi, tobulėjo, iki pagaliau iš kopė ne tik į kurio vieno krašto, bet į pasaulinių menininkų aukštumas. Jo puikiais kūriniais pasipuošė eilė įžymiųjų Europos ir Amerikos muziejų.

Nekalbant apie Brennerio Shenley Fountain Pittsburghe (1916) ir keletą išsiskiriančių jo kūrybos biustų, skulptūra jo vis dėlto taip plačiai neišgarsino, kaip išgarsėjo jis medaliniame mene. Jo plaketės, medaliai, antspaudai ir kiti šio pobūdžio kūriniai tiesiog žavūs, iki smulkiausių detalių išbaigti, kone "gyvi". Skaitant ir antrąsias puses, kaip ir dera, Brenneris yra sukūręs daugiau kaip šimtą pasisekusių dalykų; keleta jų reikia čia paminėti, būtent: George Curtis medalis Columbijos universitete; Michigan valstybės medalis savanoriams, tarnavusiems Philipinuose; New Yorko vieš. bibliotekos antspaudas (1903); John Fritz medalis, įsteigtas United Engineering Society of America; Fine Arts Federacijos medalis (1904); Amerigo Vespucci ir Paul Jones plaketės (įžymiųjų asmenų Amerikos istorijoje atminimui); Wisconsino universiteto 50 metų sukakties plaketė (1904); Collis P. Huntington, Samuel P. Avery ir eilė kitų portretinių plakečių; Panamos kanalo medalis (1908); tarptaut. tuberkuliozės kongreso, įvykusio 1909 m. Washingtone, medalis; etc., etc.

Tačiau labiausiai Brennerį — medalistą išgarsino Linkolno galvutė cento monetoje, bilijonais paplitusioje visuose šio plataus krašto kampeliuose ir dalinai kitose šalyse. Prezidentas Theodoras Rooseveltas, 1908 m. pozuoda mas Brenneriui kuriant Panamos medalį, pastebėjo studijoje kabojusią, Brennerio kiek anksčiau sukurtą, dailią plaketę, kurioje vyravo Abraomo Linkolno galvos su puse krūtinės profilis. Lyg, sakytum, gyvas velionio prezidento atvaizdas Rooseveltą sužavėjo. O atėjus laikui realizuoti sumanymą apie monetą su Linkolno portretu, Rooseveltas pasakė tuometiniam savo Finansų sekretoriui George B. Cortelyou, jog tam tikslui labai tiktų Brennerio modelis iš matytos, neužmirštamos plaketės. Abiem nedvejojant sutarus, Brenneris gavo užsakymą; ir tai — be jokio pasirinkimo iš daugiau! Matyt, prezidentui ir sekretoriui buvo neabejojamai aišku, kad niekas geriau Linkolno neatvaizduos.

Retai būdinga: Viktoro Brennerio sukurtoji moneta nė per beveik kapą metų niekam nenusibodo. Ir kur gi nusibos! The Numismatist žurnale (1909 m. kovo mėn.) skaitome, jog Brenneris medalinio meno srityje buvęs genialus kūrėjas, didis meistras. O naujasis centas "...will carry Mr. Brenner's name to periods when the builders of great monuments shall have been forgotten." Esą, toli visus pralenkęs ir nepalikęs Amerikoje nė vieno sau lygaus,

Pirmieji 1909 metų Linkolno centai su Viktoro D. Brennerio inicialais VDB (viršuje) ir 1918 metų Linkolno centai su tais pačiais inicialais po Linkolno petimi.

Brenneris savo puikiai baigtais kūriniais nustatęs šio krašto medalizme nenykstančius meninio ir mechaninio tobulumo štandartus. Atlikti, padaryti taip, kaip Brenneris galėjo, visuomet būsianti Amerikos medalistų siekiamoji riba; jos nepasiekus, niekas negalėsiąs šioje srityje tapti pripažintu kūrėju — meisteriu...

— — —

Pastovi Brennerio gyvenamoji vieta buvo New Yorkas; paskutiniais jo gyvenimo metais jo adresas buvo 119 East 19th Str. New Yorke jis atvykęs į šį kraštą sustojo, čia 1913 m. vedė (Anna Reeb), čia dirbo, mokėsi, kūrė, priklausė organizacijoms (National Sculpture Society, Architectural League of New York, American Numismatic Society, Arts Club), 1910 m. parašė knygą "The Art of the Medal", čia mirė, Montefiore ligoninėj kiek pasirgęs. Mirdamas paliko žmoną, motiną, seserį Miriam ir tris brolius, pagal anglų rašybą — Morris, Samuel ir Michaelį, kuris buvo skulptorius ir gyveno Paryžiuje.

Kaip nesunku bent iš pavardės ir jo artimųjų vardų spėti, Viktoras D. Brenneris, nors gimęs Lietuvoj, nebuvo lietuvis. Med. daktaras Aleksandras M. Račkus iš Chicagos, daugiau gydytojas, negu numizmatikas, palikęs gana iš radingų dalykų lietuviškoje numizmatikoje, garsino Brennerį lyg kokį grynakraujį lietuvį. Antai, 1929 m. rugpiūčio 24-29 dienomis vykusiame Chicagoj Amerikos Numizmat. S-gos metiniame susirinkime minėtasis Račkus perskaitė savo "referatą", o gruodžio mėn. The Numismatist žurnale (psl. 794-95) ir išspausdino, skirtą in memoriam Brenneriui, Linkolno cento 20 metų sukakties proga. Tenai gerb. daktaras, pagarbinęs deramai pačią monetą, pirmą kartą tokioj viešumoj tarė, jog Victor D. Brenner, gimęs "dideliame Šiaulių mieste", esąs lietuvių kilmės ("of Lithuanian descent"), ir tikroji jo pavardė esanti "Viktoras Barnauskas". Nė vienu žodžiu neprimines iš kur jis tatai paėmė, Račkus savo atradimą paremia šitaip: "...by birth, ethnologically and geographically, Brenner belonged to Lithuania." Vienas kitas nekritiškų amerikiečių šį atradimą priėmė, o pats atradėjas netrukus įprato manyti esąs absoliučiai teisus...

Puskapiui metų prabėgus, Linkolno centas, kaip ir pats Linkolnas, vėl buvo prisimintas: centui 50 metų, nuo Lincolno gimimo 150 metų. Ta proga, aišku, negalėjo neprabilti ir dr. Račkus, didžiausias mūsiškių "lietuvio" Brennerio gerbėjas. Tačiau, matyt, ilgiau pameditavęs, jis "Barnausko" įvardo lietuviškumu suabejojo. Ką gi: Barnauskas kaip ir priminė Šachnauską, žinomą Kauno valytoją, o tasai priklausė kahalui. Kitas reikalas — Baranauskas. Čia jau niekas neprikiš, kad pagarsėjęs vyskupas būtų buvęs koks semitas, ne lietuvis. Ir Račkus neatsispyrė pagundai savo atradimą pataisyti — iš Barnausko jis padarė Baranauską. Tiesa, a-

(Nukelta į 4 psl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2233
PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7 686
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak
Šeštad. 12—3 val. popiet
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad. ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 8-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. Šeštad. 12-2 val., o trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 v. vak. išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 5 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad 1 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-291

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5 — 8 val., antrad. ir penkt. 1 — 4 val.
Priimėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. p. p.
Išvykęs iki sausio 5 d.

ASSOCIATE OPTOMETRISTE
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val.: 9:30—12:30 ir 1:30—3:30
Kitom valandom susitarus.
Uždaryta antrad. ir trečiad.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namu 925-7699
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirmad., antrd., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popiet
ketvirtad. nuo 6—8 vak
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namu tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos, 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-8 val. vak. Šešt. 1-4 v. vak. Sekmad. ir trečiadį — uždaryta
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namu GI 8-6198
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priimėja ligonius tik susitarus
Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 S. Albany Ave
Val., pirm., antrad., ketv. 6—8 v. vak.; penkt. ir šeštad. 2—4 popiet
Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v. ketvirt. 6—8 v. vak. Šeštadieniais 10—2 val.

DU LIAUDIES PASAKŲ TOMAI

(Atkelta iš 1 psl.)

nurodyti rankraštiniai rinkiniai, saugomi Lietuvių tautosakos rankraštyne (buvusiam Lietuvių tautosakos archyve). Iš visos IV tome paskelbtos medžiagos tik 191 dalykas arba 21,7 proc. buvo užrašyti "tarybiniais" laikais, tad nuošimtis labai kuklus. Žymiausi pokarinio laikotarpio rinkėjai, ypač sakmių užrašytojai, yra E. Karaliūtė, N. Vėlius, E. Glemžaitė-Dulaitienė ir E. Rūkštelytė (pastarosios dvi rinko tautosaką ir nepriklausomoje Lietuvoje, ir vėliau).

Šią statistiką būtų galima toliau tęsti. Dar nereiškia, kad visi likusieji 750 numerių, atspausdintų IV tome iš rankraštinių rinkinių, buvo paskelbti spaudoje pirma kartą. Daugelis tų tekstų jau buvo atspausdinti visoje eilėje mano paruoštų leidinių: "Lietuvių sąmojus" (1937), "Lietuvių liaudies sakmės" I (1940), "Lietuviškos pasakos" (1944 2 leid. 1951), "Istoriniai padavimai" (1949), "Dvasios ir žmonės" (1951), "Lietuvių mitologiškos sakmės" (1956) ir "Užburti lobiai" (1958). Užimtų daug laiko nustatyti ir suskaičiuoti, kurie tekstų jau buvo paskelbti tuose mano leidiniuose, nes tarybiniai tautosakininkai nesiteikė metrikoje to atžymėti, jie nurodė tik rankraščio originalą. Labai juos barti dėl to nenoriu, tačiau dėl bibliografinio pilnumo reikėjo nurodyti, kas ir kur jau buvo anksčiau paskelbta. Palyginus mano atspausdintus tekstus su dabar paskelbtomis jų redakcijomis matyti, kad mano buvo daugiau prisilaikyta originalų. Redagavimo principai išdėstyti III t. pratarmėje, p. 7-8. Su jais iš esmės galima sutikti.

Šiaip ar taip, tuodu tomu vargu ar duoda 50 proc. visiškai naujos ir dar niekur nespausdintos medžiagos. Jei daug tų pačių variantų buvo atrinkti spaudai ir mano, ir dabartinių Lietuvos tautosakininkų, tatai tik rodo, kad mūsų nuomonės, kas yra vertinga ir spausdintina, daugeliu atvejų sutampa.

Nauja gaida

Įdomu, kad šiuose tomuose yra nemaža variantų, užrašytų Maž. Lietuvoj (dabar Kaliningrado srity) ir Baltarusijoj iš ten gyvenusių ar gyvenančių lietuvių. Anksčiau to buvo vengiama ir apsiribojama medžiaga, užrašyta tik dabartinėse "tarybinės" Lietuvos ribose. Kitas įdomus reiškinys yra tas, kad nebevengiama religinių ir mitologinių siužetų, į kuriuos anksčiau nebuvo kreipiama dėmesio, tarsi jų visiškai nebūtų. Dievo ir velnio jau nebesibaidoma. Yra atskiri pasakų-legendų (IV, 155-172) ir etiologinių bei mitologinių sakmių skyriai (IV,421-490). A. Jonynas rašo: "Didžiausia ir reikšmingiausia sakmių dalis yra **mitologinės sakmės**... Mitologinėse sakmėse veikia bemaž visos pagrindinės mums žinomos lietuvių mitologinės būtybės. Šioms būtybėms apibūdinti bei suprasti sakmės duoda labai vertingos medžiagos. Kai kuriais atvejais tai yra pagrindinis mitologijos šaltinis" (IV, 41). Apie padavimus tas pats autorius taip rašo: "Padavimuose dažnai nuskamba aiškiai patriotinė gaida. Liaudies patriotizmas, neapykanta svetimšaliams matyti iš padavimų, pasakojančių apie kovas su totoriais, švedais ir prancūzais (ir su rusais. J.B.)... Liaudies tradicija iki šiol tebėra išlaikiusi atgarsius tos reikšmės, kurią Lietuvos istorijoje, jos kovose dėl laisvės turėjo piliakalniai ir pilys" (IV, 52, 54-55). Viskam pritariu!

Aiškinimai

Abu tomai turi ilgesnius aiškinamuosius įvadus, kuriuos trečiam tomui parašė L. Sauka (III, 9-55) ir ketvirtam tomui pats Tautosakos sektoriaus vedėjas Amb. Jonynas (IV, 7-60). Tie įvadai, kaip ir visas penkiatomis, skiriami platiems skaitytojų sluoksniams. Daugeliu atvejų tie aiškinimai yra teisingi ir bus naudingi eiliniams skaitytojams, tačiau tautosakininkams jie nieko naujo neduoda. Žinoma, neapsieinama be tam tikro ideologinio nudažymo. Vis pabrėžiami socialiniai santykiai, klasių kovos atgarsiai tautosakoje, neapykanta ponams ir panašios tirados. Tačiau čia pamirštamas kitas dalykas, kad liaudis labai mėgsta priešpriešinius sugretinimus, sudaro juokingas padėtis gryno humoro dėlei: jie mėgsta pasijuokti ne tik iš ponų ar kunigų, bet ir iš velnio, ir iš kai kurių šventųjų (pvz. kodėl šv. Petras nupliko, arba šv. Jurgio balno kilpa).

Mažas įspyrimas daromas tokiu A. Jonyno posakiu: "Ikitarybiniais laikais vaisingai tyrinėti pasakojamąją lietuvių tautosaką trukdė nekritiškas Vakarų folkloristikoje vyravusių teorijų taikymas lietuviškai medžiagai" (IV, 8). Norėdamas išvengti šio pavojaus, autorius tame pačiame puslapyje cituoja net tris rusų folklorininkus. Tokiu būdu da bar lietuviškai tautosakai taikomos Rytų arba rusų folkloristinės teorijos... Tai kas dabar geriau? Abu autoriai, L. Sauka ir A. Jonynas, labai dažnai cituoja tuos rusų autorius, ypač V. Proppą, ir tik retkarčiais suminėti kurį vakarietišką autorių. Žinoma, neišvengiamai ir pakartotinai cituojami tokie folkloro "autoritetai", kaip Leninas ir Gorkis. Oi varge, varge, vargeli mano...

A. Steponavičius — K. Kubilinsko eiliuotos pasakos iliustracija.

Kuklus užsimojimas

Kad ir turėdamas trūkumų (kai kurie jų tarybinėje santvarkoje yra neišvengiami), šis leidinys tenka vertinti teigiamai. Iš antologijos daugiau ko laukti būtų per didelis reikalavimas. Vis dėlto tai yra labai kuklus užsimojimas, jei tuo penkiatomiu bus pasitenkinta. Basanavičiaus prieš 60 su viršum metų Amerikoje išleistas septynių tomų pasakų rinkinys vis dar pasilieka ne pralenktas. Latviai nepriklausomybės metu išleido po keliolika tomų turinčius pasakų ir dainų rinkinius, kurie išeivijoje buvo iš naujo perspausdinti. Mano vadovaujamas Lietuvių tautosakos archyvas buvo užsimojęs leisti "Lietuvių tautosakos" lobyną, kurį būtų sudarę šios serijos: A—sakmės, B—pasakos, C—dainos, D—melodijos, E—patarlės ir priežodžiai, F—mįslės, G—tikėjimai, H—papročiai. Kiekvienos serijos buvo numatyti trys tomai, kurių išėjo tik vienas: Lietuvių liaudies sakmės, I. Kaunas, 1940. 448 p., 890 numerių. Užėję okupacijos ir karas visą tą sumanymą sužlugdė. Paruošti spaudai rankraščiai nepraėjo per vokiečių cenzūrą. Dalį rankraščių išsivežiau ir paskelbiau išeivijoj atskirais leidiniais, kurie buvo aukščiau suminėti. Kada bus šis didelis planas įvykdytas?

Gerai ar blogai?

Ir dar vienas dalykėlis. Nepriklausomoj Lietuvoje Lietuvių tautosakos archyvas buvo visiškai savarankiška įstaiga. Įsteigus Lituanistikos institutą, jame buvo savarankiškas Lietuvių tautosakos skyrius, šalia kalbos ir istorijos skyrių. O dabar mes ten turime tik Tautosakos sektorių arba skyrių prie Lietuvių kalbos ir literatūros instituto. Atrodo, kad tautosaka liko nuvertinta. Pirmosios sovietų okupacijos metu veikė savarankiški lietuvių kalbos, lietuvių literatūros ir tautotyros institutai. Dabar jie visi suplakti į vieną. Nežinodamas vietos sąlygų, nesiimu spręsti, ar tai yra blogai ar gerai. Tik žinau, kad latviai savo akademijoj turi savarankišką etnografijos ir folkloro institutą. Dalykas toks, kad tam trilypiui lietuviškam institutui, kuris mums labai svarbus, jau keliolika metų vadovauja Kostas Korsakas. Tai labai energingas ir darbštus vyras. Žinoma, kur reikia, jis atgieda komunistinę giesmelę. Prie jų visi yra įpratę ir į tai reikia žiūrėti su humoru. Juk savo laiku gaidys turi giedoti, šuo loti... Mums rūpi kas kita. Žinau, kad K. Korsakas domėjosi tautosaka, jau 1938 m. išleido veikalą apie latvių dainas. Ir šio penkiatomio vyr. redaktorium pažymėtas K. Korsakas, tas pats ir kituose leidiniuose, kaip daugiatomėj "Lietuvių literatūros istorijoj". Pasakų abiejų tomų pratarmės gale vis pabrėžta: "Galutinai viso tomo medžiagą peržiūrėjo vyr. redaktorius Lietuvos TSR MA akademikas K. Korsakas." Jeigu jis, būdamas įtakingas vyras šių dienų Lietuvoje, savo autoritetu paremia tautosakinius darbus ir planus, tada viskas gerai, tegul ir nebūna atskiro Tautosakos instituto, o jeigu... (čia dedu tašką, nes nežinau.)

Popieriaus stoka?

Būdingas dalykas yra "Lietuvių tautosakos" serijos tiražai: I t. atspausta 5000 egz., II t. — 4000 egz., III t. — 3000 egz. ir IV t. — 4000 egz. Gal tai popieriaus stoka ar kurios kitos priežastys, tačiau daugelis pilno rinkinio taip ir negalės susidaryti.

● **Lietuvos draugui paskirta Gottfriedo Kellerio literatūros premija.** 1967 m. Gottfried Keller premija buvo paskirta Šveicarijoj gyvenančiam vokiečių rašytojui **Edzard Schaper.**

E. Schaper yra gimęs 1908 m., ilgai gyveno Estijoje, po II Pasaulinio karo apsigyveno Šveicarijoje. Jo kūryboje, be kita ko, gausiai vaizduojama ir įvairių laikotarpių Lietuvos buitis.

Pokario metais šiemetinis Kellerio premijos laureatas ne kartą vokiečių spaudoje yra kėlęs lietuvių tautos reikalus ir Vakarų Europoje plačiai paskleidęs visų baltiečių vardu kalbantį atsišaukimą "Vergesst uns nicht — auch wir sind Europa" (Neužmirškite mūsų — ir mes esame Europa).

A. Makūnaitė — Liaudies pasakos jaunoji ruošiama sutuoktuvėm.

MERGVAKARIO DAINA

— Oi, žydėk, žydėk,
Sausa obelėle,
Oi, žydėk žydėk,
Sausa be lapelių,
Oi, žydėk žydėk,
Sausa be lapelių.

— Oi, kaip man žydėt,
Sausai obelėlei,
Oi, kaip man žydėt
Sausai be lapelių,
Oi, kaip man žydėt
Sausai be lapelių?

Kas man išsprogins
Žaliuosius lapelius,
Oi, kas man sukraus
Raudonus žiedelius,
Oi, kas man sukraus
Raudonus žiedelius?

— Vėjelis supūs
Žaliuosius lapelius,
Saulutė sukraus
Raudonus žiedelius,
Saulutė sukraus
Raudonus žiedelius.

— Oi, tekėk tekėk,
Jauna mergužėle,
Oi, tekėk, tekėk,
Jauna be tėvelių,
Oi, tekėk, tekėk,
Jauna be tėvelių.

— Oi, kaip man tekėt,
Jaunai mergužėlei,
Oi, kaip man tekėt
Jaunai be tėvelių,
Oi, kaip man tekėt
Jaunai be tėvelių?

Oi, kas man gi duos
Didį pasogėlį,
Oi, kas man sukraus
Didelį kraitelį,
Oi, kas man sukraus
Didelį kraitelį?

— Mėnulis duos
Didį pasogėlį,
Saulutė sukraus
Didelį kraitelį,
Saulutė sukraus
Didelį kraitelį.

(Daina paimta iš 1962 m. Vilniuje pradėto leisti penkiatomio leidinio "Lietuvių tautosaka" pirmojo tomo: Dainos. Čia dr. J. Balio recenzuojamos Pasakos yra taipgi šio penkiatomio tęsinys.)

ŽMOGUS KŪRĖJAS EXPO 67 PARODOJE

Neišdylantys įspūdžiaiir prisiminimai

SAULĖ JAUTOKAITĖ

(pabaiga)

"Figaro vestuvėse" vienietė sol. Reri Grist su savo lanksčiu koloratūriniu sopranu atliko Suzanos rolę. Kunigaikštį su kunigaikštiene dainavo baritonas Eberhardas Waechteris ir sopranas Hilde Gueden, abu seniai pasižymėję savo rolėse. Šio klasiko kompozitoriaus operų muzika galima pasigrožėti, pasidžiaugti, būti daugiau ar mažiau veiksmo stebėtoju, bet ne išgyventoju. Jo muzika dar neįtraukia žmogaus jausmų taip, kaip tai daro vėlesnių romantikų muzika. Todėl abu šie operų spektakliai buvo gražūs akiai ir malonūs ausiai.

Kiti du operos spektakliai buvo kito vokiečio kompozitoriaus Richardo Strausso (1864-1949): romantiška komedija "Der Rosenkavalier" ir tragedija "Elektra". "Der Rosenkavalier" spektakliui dekoracijos ir kostiumai buvo padaryti pagal šios operos 1911 m. premjeros originalus. Kadangi šiai operai svarbu ne tik geras muzikinis pastatymas, bet ir vaizdinis, todėl dekoratorius vėl turėjo progos parodyti savo meniškumą, šį kartą auksinėmis dekoracijomis atvaizduoti aristokratiškąją Vieną. Nors solistės Christa Ludwig, Leonie Rysanek ir Wilma Lipp buvo miela pamatyti ir jų paklausyti, bet jos vis dėlto nepajėgė pilnai pagriebti žiūrovų, o gal būt, buvo per daug tikėtasi, po Chicagoje porą kartų matyto tokio aukšto lygio Salzburgo festivalio "Der Rosenkavalier" nufilmuoto spektaklio. Šiai operai svarbu ne tik geri balsai, turtingas pastatymas, bet taip pat solistės turi atitikti savo rolėms ir jas gerai suvaidinti.

Įspūdingas "Elektros" spektaklis

Paskutinis Vienos operos matytas spektaklis buvo to paties Strausso dramatiškiausia opera "Elektra", pagrįsta graiko Sofoklio tragedija. Čia Strauso muzika nebe poetiškai romantiška, kaip jo vėlyvesnėje "Der Rosenkavalier", bet žiauriai dramatiška, išreiškianti žmogžudystę, kerštą, neapykantą, skausmą, gailestį. Kadangi Straussas buvo didelis Wagnerio pasekėjas, todėl ir čia dvi valandas be jokios pertraukos plaukia muzikinė drama, išvystydama Elektros tragediją. Šis Elektros spektaklis buvo paskutinis garsiojo šių laikų operos režisieriaus Wielando Wagnerio (pernai miręs kompozitoriaus Richardo Wagnerio anūkas), operos pastatymas. Wielandas Wagneris pasižymėjo nepaprastai originaliais, savotiškai vaizdžiais operų pastatymais. Jis sukuria ne tik vaizdų spektaklį, bet taip pat jin įtraukia žiūrovą, jam palikdamas spektaklį baigti savo vaizduotėje. Pakilus uždangai, scenoje matome šešias, neaiškiai raudonai ir mėlynai apšviestas kolonas, apšlakstytas krauju, apkabinėtas gyvulių galvomis, suteikiančias visam vaizdui paslaptingą ir šiurpią nuotaiką. Grindų raštai prasideda akmenimis ir baigiasi voratinklio raštu. Ši tema yra tęsiama Klytamnestros apsiauste, primenant jos pačios patekimą į savo ir Elektros pinkles. Veikėjai demonstratyviai neišeina iš scenos, tiktai tamsoje pranyksta ir vėl nepastebimai atsiranda. Ne kiekvieną dieną tokį meniską operos pastatymą galima pamatyti. Esu labai patenkinta, turėjusi tokią retą ir gerą progą pamatyti garsaus ir talentingo Wielando Wagnerio nepamirštamą režisūrinę kūrybą.

"Elektros" spektaklio pagrindines roles vokiečių kalboje taip pat atliko tarptautinės solistės, vienos iš pačių stipriausių balsų operos pasaulyje. Elektrą dainavo Birgit Nilsson (švedė), jos seserį Chrysothemis atliko Leonie Rysanek (vokietė), ir jų motiną Klytamnestrą Regina Resnik (amerikietė). Šios trys solistės jau kelinti metai kaip kartu Vienoje atlieka šią operą, todėl nėra ko stebėtis, kad jos išgauna tokį išbalansuotą, dramatišką ansamblį, atlikdamos savo roles tokiame aukštame muzikiniame ir teatraliniame lygyje. Jos taip pat išsispecializavusios savo rolėse, kad, jas išgyvendamos, praranda pačios save. Negalima įsivaizduoti, kad čia yra ta pati Birgit Nilsson, tiek kartų girdėta Chicagos Lyric operos Turandot, Fidelio, Isoldos ir kitose rolėse, arba Loene Rysanek, prieš vakarą matytą Vienos imperatorės Marijos Teresės rolėje. Nepamirštama scena buvo ta, kada Elektra (Nilsson), norėdama atkeršyti motinai už tėvo nužudymą, stengiasi savo seserį Chrysothemis (Rysanek) tam prikalbėti, o ši visu kūnu ir siela kratosi tos minties. Čia tuojau pagalvojau apie Aarono Copelando pasakymą, kad tikras artistas yra tas, kuris prieš keletą tūkstančių akių išdrįsta parodyti žmogaus pačius švelniausius ir pačius žiauriausius jausmus be jokių rezervų. Čia minėtos solistės taip stipriai susiėmė vaidyba ir dainavimu, viena kitai nepasiduodamos, kad ir mums žiūrovams pasidarė šiurpiai nejauku. Spektakliui pasibaigus, visi sužavėti žiūrovai sustojo, keldami ilgiausias ovacijas. Publika vis nenorėjo jų paleisti, o jos buvo puikios ne tik dainavimu, bet ir šių ovacijų priėmimu.

Tur būt, daugiausia prie šių operų muzikalumo prisidėjo dirigentai Josef Krips ir Karl Boehm, kuris yra dabartinis Austrijos muzikos generalinis direktorius. Vienoje nėra taip svarbu kas dainuoja, bet kas diriguoja. Amerikoje dirigentas išeina tik vieną kartą, spektakliui pasibaigus, nusilenkti, o čia jis išeina po kiekvieno veiksmo. Ir dirigento pareiga yra iš solistų "žvaigždžių" padaryti vieną, muzikalų ansamblį be jokių išsiskyrimų ar išsišokimų, ne taip, kaip yra įprasta itališkų operų grupėse. Kita, kas prisideda prie girdėtų operų kokybės, tai yra Vienos operos sveika "politika", kad nėra mažų rolių, bet yra tiktai trumpos rolės, ir šias trumpas roles čia taipgi atlieka pirmaeiliai solistai. Ir užtai ši opera pasižymi tokiu lygiu muzikaliu spektaklių pastatymu, išbaigtu iki mažiausių detalių.

Po šių Vienos spektaklių priėjau išvados, kad meniškam operos pastatymui nėra galo, nes kiekvienas solistas, dirigentas, režisierius ir žiūrovas vis atras ką nors naujo, nesvarbu kiek tai kartų atliktų ar kiek kartų matytų tą pačią operą. Nesvarbu ir kokia operos grupė tai demonstruotų, ar tai būtų Vienos valstybinė, Chicagos Lyric, New Yorko Metropolitan, Bostono American National, New Yorko City, buvusios Metropolitan "dukters" National Opera, jos visos siekia to paties meniškumo tik su skirtingais stiliais, ištekliais, talentais, tikslais.

* * *

Šioje tarptautinėje Expo 67 parodoje pamatėme žmogų kūrėją, atsiskleidusį visoje savo plačiašakėje kūryboje — mene, literatūroje, muzikoje. Tiek žmogų kūrėją, tiek tos kūrybos interpretuotoją gal geriausiai apibūdina anglų dramaturgas Šekspyras. Anglijos paviljone, skulptoriaus Mario Armengol žmogaus statulų miške po stiklu buvo padėta knyga. Šioje daugiau kaip 350 m. sunumo knygoje Danijos princas Hamletas sako: "Koks nuostabus yra žmogus! Koks kilnus protu! Koks begaliniai sugebąs!"

Expo 67 parodoje, Montrealyje, prie Place de Arts — Wilfrid Pelletier salės, kurioje vyko operų spektakliai.

VIDOS KRIŠTOLAITYTĖS PARODAI CHICAGOJE ARTĖJANT

Sausio 7 d. Čiurlionio galerijoj atidaroma **Vidos Krištolaitytės** tapybos paroda. Kiek galima jausti, tai bus įspūdingas dailininkės grįžimas Chicagon, kur ji prieš kelerius metus pradėjo savo, kaip menininkės, kelią studijom's ir dalyvavimu bendrinėse mūsų dailininkų parodose. Kaip žinome, ji savo vėlesnes studijas New Yorke vainikavo ten šių metų pradžioje ind'vidualia ir ypač kritikos gerai įvertinta paroda. Šiuo tarpu, jos laukiant Chicagoje, čia tik pora minčių priešparodiniam susipažin'mui.

Vidos paveiksluose matysime vešlias, žalias linijas, gilius juodus brūkšnius, putnius raudonus sluoksnius, blizgančias mėlynes. Vida drąsiais ir ištęstais mostais deda dažą ant dažo. Jos paveikslai pilni judesio ir veiksmo, tiesiog virpēte virpa. Žiūrovas stebi Vidos tapybos linijas ir besiliejanč'as dėmes ir staiga nustemba, pamatęs drobėje iškylančią žmogaus pavidalo šmėklą, nulietą iš brūkšnių ir dominuojančią visą pave'kslą. Sunku toje šmėkloje atrasti rankų pirštus ir juos suskaityti. Neįmanoma atpažinti ir akių spalvos. Žiūrovas tuoj pastebi, kad tai nėra figūra, kurią buvo įpratęs matyti natūralistų darbuos, matyti sėdinčią ar gulinčią, apsuptą kasdieninių rakandų lengvai atpažintos gamtos fone.

Vidos Krištola'tytės žmogus nėra figūrinis, bet figūratyvinis. Mes čia tik užmatom kūno formą, kuri dominuoja ir nustelbia tą visą gamtos foną. Mes net karta's nežinom, ar Vidos žmonės sėdi, ar guli, ar stovi. Kyla jausmas, kad tik rėmai sulaiko ir prirakina tą žmogų toj aplinkoj, kuri ribojasi paveikslu. Vidos pave'ksluose turėsim retą progą pamatyti abstraktaus realizmo srovės šalininkę. Vida, kaip ir daugelis abstraktaus realizmo dailininkų, dinamiško veiksmo įspūdį savo paveiksluos įkūnija ne vien tik spalvomis, bet ir ištęstomis vešliomis linijomis. Vidai ve'ksmas dažnai yra viskas. Tuo savo veiksmingumu, ta išlieta savo energija, tuo drąsiu dėjimu dažų ant drobės Vida iškelia įdomią abstraktaus realizmo problemą, būtent: ar dailininkas jau turi išankstinį vaizdą, kurį tik perneša drobėn, ar tas vaizdas atsitiktinai atsiranda pačiame tapymo procese, sakytume pač'oje kūrybinėje ekstazėje? Ar Vida, pilna energijos, deda dažą ant drobės dėl pačios abstrakcijos? Ar ji tapo drąsiais mostais paveikslą, realizmo skatinama?

Taigi mene yra daug problemų. Tapybos metodo problema yra gal net svarbesnė už meno prasmės problematiką. O tapybos metodą Vida turi gerą. Ji yra veiksmingumo tapyme šalininkė. Vida puikiai žino ir sprendžia dažo problemą, kur spalvos atsispindi dažo uždėjime ant drobės. O meno problemat'ka bus aiški kiekvienam žiūrovui, kuris ateis pasižiūrėti ir pasigerėti tuo žmogaus šešėliu, tuo vaizdu, kuris išplaukia Vidos paveiksluose į paviršių ir žmogų surakina.

Kūrėjas kuria pagal tam tikrą prototipą. Ir kūrinys yra protot'po išraiška, bet tuo pačiu yra tikras ir reikšmingas. Ši Platono idealizacija ir yra abstraktaus realizmo šerdis. Tad ir Vidos paveiksla' šia prasme dvelkia europietiškumu, nors ji pati mokėsi ir brendo, kaip dailininkė, Amerikoje. Sakys'm, žinomas amerikietis dailininkas W. de Kooning irgi yra abstraktaus realizmo atstovas, bet jo paveikslai banguote banguoja, kai tuo tarpu Vidos paveikslai plaukia tiesių l'nijų pagalba. W. de Kooning žmonės iškyla iš paveikslo kaip ir Vidos, bet de Kooning žmonės ten plūduriuoja, bandydami tapt' konkrečiais žmonėmis, kuriais Vidos žmonės jau yra. Tad Vida eina priešinga kryptim, lyginant su W. de Kooningu. Ir ji taip ieško radikalaus sprendimo tai abstraktaus realizmo problemai, nes pati kūryba yra problematiška.

Tad su maloniu nekantrumu laukiam Vidos Krištolaitytės Č'urlionio galerijoje, Chicagoje, sausio 7 d. Parodą rengia ir globoja Chicagos ateitininkai sendraugiai.

A. G'adkauskas

Dail. Vida Krištolaitytė, kurios darbų paroda Čiurlionio galerijoje atidaroma sausio 7 d. 5 val. popiet (tuoj po simpoziumo, aptariančio dr. J. Girniaus knygą "Idealas ir laikas") Čiurlionio galerijoje. Parodą rengia Chicagos ateitininkai sendraugiai. Nuotr. G. Peniko

MAŽIAUSIAS, BET GRAŽIAUSIAS PINIGĖLIS

[illegible] merikiečių spaudoje tos pataisos neteko pastebėti, bet pats Račkus ėmė visur vartoti "Brennerį — Baranauską", ką jis tiktai apie Linkolno centą ir jo autorių kalbėjo ar rašė. Ir jo paties pagamintuose, bei jo ir kažkokio "Chicago Numismatic Round Table" (nė negirdėjau!) 1959 m. leistuose vokuose, tiek vienaspalviuose, tiek ir gražiai nuspalvotuose, po Brennerio paveiklsu įrašyta "Victor D. Brenner — Baranauskas".

Vida Krištolaitytė Rugsėjo 30 (aliejus). Nuotr. G. Naujokaičio

Tie vokai buvo: a) siuntinėjami numizmatikams ir kitiems suinteresuotiems asmenims iš Linkolno gimtinės apylinkių, cento 50 metų sukakties proga, tušti ir tik keturiais pašto ženklais po 1 centą (su Linkolno atvaizdu) aplipdyti; b) vartoti ir vartojami laiškams persiųsti net dabar. Tai buvo tikrai stipri priemonė Brennerį Baranausku išgarsinti. Tik ar reikėjo, ar derėjo?!

Pirmiausia, — Victor David Brenner buvo žydas. Tatai aišku iš visos jo giminės. Priedui teko patikrinti šį faktą tyrinėjimais. Su sirašinėjimas ir "Universal Jewish Encyclopedia" (1940), kurion, jei ne žydas, Brenneris nebūtų patekęs, jo žydiškumą neabejotinai paliudija. Račkus tatai sąmoningai nutyli.

Antra, — niekas Brennerio ypatingai nesisavino; gi Amerikoj, kur jis išgarsėjo, be jokios kovos užtai, asmuo laikomas to krašto bei tautos kilmės, kur jisai yra gimęs. Vadinasi, genialusis Linkolno cento kūrėjas amerikiečiui, kaip tikrumoj ir buvo, "kilęs iš Lietuvos". Daugiau jį mums "lietuvinti" nebuvo jokio pagrindo.

Trečia, — išvarčiau glėbius spaudos leidinių, kuriuose Brenneris šiokia ar tokia proga buvo paliestas, išžiūrėjau kelias enciklopedijas, patikrinau organizacijose, kur tiktai kokių jo pėdsakų įminta ir palikę, tačiau niekur ne radau, kad jis būtų kur nors, bent kartą įsirašęs, įrašytas, pasirašęs, paminėtas kitaip, negu Victor David Brenner, Victor D. Brenner... Visur — tik Brenner! O, dera manyti, tasai garsusis medalistas savo pavardę geriausiai žinojo pats...

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

tesniųjų metų. Gerų vokalistų ir instrumentalistų koncertų vis buvo didesnėse laisvojo pasaulio lietuvių kolonijose. Užmojo grandioziškumu pažymėtinas J. Karnavičiaus operos "Gražinos" pastatymas Chicagoje. Šviežiu naujumu ir viso mūsų muzikinio gyvenimo stuktelėjimu pirmyn pasižymėjo ir kongresiniai Dariaus Lapinsko pastatymai: opera "Maras" ir kantata "Karalius Mindaugas". Nuostabą kelia ir Izidor'aus Vasyliūno pradėtas darbas: minint 50 metų nepriklausomybės atgavimo sukaktį, suruošti visą seriją lietuvių kamerinės muzikos koncertų Bostone. Šiaip į išskirtinius mūsų koncertus bei muzikinius pastatymus atkreipė dėmesį ir muzikos kritikai amerikiečiai jų didmiesčių spaudoje. Kai tuo tarpu rimtos ir dalykiškos kritikos savoje spaudoje (su mažomis išimtimis) dažnai tekdavo pasigesti, rašantiesiems švaistantis tik bendrybėmis arba spaudai parūpinant net išankstines "recenzijas".

Dailės parodų nors ir netrūko, bet jų gal buvo kiek mažiau, negu praeityje. Kiek prisimename, ankstesniais metais kartais atrodydavo, jog tų parodų yra jau tikra infliacija. Tad, jeigu šiemet jų būtų ir sumažėję kiekybine prasme kokybės sąskaiton, tektų tik pasidžiaugti. Tačiau vargu ar šitaip atsitiko. Parodų virtinėje kaip tik per mažai buvo pačių gerųjų mūsų dail'ninkų vardų. Žodžiu, lyg trūko pirmaeilių parodų, tenkinantis tik antraeilėmis. Gal čia dailininkai nesiangažavo, taupydami savo darbus Kultūros kongreso reprezentacinei parodai, kurios deja, taipgi nebuvo, tenkinantis tik Čiurlionio galerijoj turimų skrynių pravėd'nimu.

Planingo mokslo veikalų leidimo aiškiai pasigesta. Ir atrodo, kad ateityje čia vien tik privačios iniciatyvos neužteks. Tad ir stiprėjantis Lietuvių fondas lituanistinio mokslo sektoriaus turėtų nepamiršti.

Kaip ir kiekvieneri metai, taip ir 1967-tieji atnešė visą eilę jubiliejinių datų ir vardų. Džiugu, kad visa tai minint, nepasitenkinta tik tuščiakalbe ir banketine iškilme. Ne vienu atveju sukaktys buvo atžymėtos kur kas prasmingesniu užs'mojimu ir ilgiau išliekančiu darbo rezultatu. Sakysim, minint poeto Bern. Brazdžionio 60 metų amžiaus sukaktį, susibausta išleisti visą jo poeziją vienoje knygoje, arba to pat amžiaus sulaukęs kompoz. Jeronimas Kačinskas Bostono visuomenės pagerbtas surengtu jo kūrinių koncertu. Tai vis pilnaviduriai kūrybinės veiklos vaisiai, o ne bergždžias tuščiažodžiavimas jubiliejinėmis progomis. Dieve duok, kad panašaus visokeriopo brandumo ypač netrūktų ateinančiais, jubiliejiniais laisvės metais, kad neuždustume juose vien tik grandiozinių planų surašyme ir kalbose.

Aplamai 1967-tieji metai lyg ir praėjo Trečiojo lietuvių kultūros kongreso ženkle. Iš paties kongreso stebuklų tikėtis būtų buvę tikrai neprotinga. Tačiau būtų taipgi neprotinga jo reikšmės visai neįžiūrėti. Jis sujudino ir sutelkė žmones, jis buvo paskatas vienam kitam rimtai pasitempti ir ištesėti, nežiūrint tam tikro pabirimo ir neapgalvoto nesusikalbėjimo bei pasikaltinimo jo paruošoje.

Tikime, kad 1967 metų mūsų kultūriniai laimėjimai ir kai kurie pasimetimai bus neblogu kelrodžiu, smaigstant gaires ate'nančių metų darbams.

k. b.

Mokytoja: aiškina mokiniams alaus kenksmingumą. Jis sako:

— Jei pripilsiu vieną kibirą vandens, antrą alaus ir atvesiu asilą, kurį jis pasirinks?

— Vandenį, — atsako mokiniai.

— Kodėl? — klausia mokytojas.

— Todėl, kad jis asilas, — atsako mokiniai.

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus da'ktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th P. WA 5-8063

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj $3, už dirbtuvės darbą $10.00 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

BANGA

TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners

Pardavimas ir taisymas

2649 W. 63rd St., Telef. 434-0421

P. Rudėnas R. Šimulis

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vakaro.

7159 South Maplewood Avenue Chicago, Illinois 60629

VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 kil. AM ir 1027 mg FM

Telef. HEmlock 4-2413

LEO'S SINCLAIR SERVICE

5759 So. Western Ave.

LEONAS FRANCKUS

Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos

Tune-up ir Motorų Remontas

Kampas 58th Street

Telefonas PRospect 8-9533

MARQUETTE PARK AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

30 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

4 3/4 % METAMS

VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės apdraudos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki

$15,000.00

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdingai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų Chicago. Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansiškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidėdami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicagos Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš $84,000.000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą, Laimės Šaltinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdaringoms įstaigoms apie $1,200.00. Pamatysite plačiai žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5¼%. Šiandien mokslas kainuoja nuo $6.000 iki $12.000 ir daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutaupysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti $2.50, $5.00, $10.00 arba net $25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po $25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyrium).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meeting (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
12. U. S. Postal Stamp Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays each month for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M.— 8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M.— 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M.— 8:00P.M.
FRIDAY	9:00 A.M.— 8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M.—12:30 P.M.

60 METŲ NUO JONO BILIŪNO MIRTIES

JONAS MIŠKINIS

Šiemet gruodžio 8 d. sukako 60 metų, kai rašytojo Jono Biliūno gyvybė užgeso. Jis gimė 1879 m. kovo 3 d. Ukmergės aps., Anykščių vals., Niūronių kaime. Mokėsi Anykščiuose, Mintaujos gimnazijoj, iš kurios už cerkvinį maištą buvo pašalintas. Negalėdamas grįžti atgal, įstojo į Liepojos gimnaziją, kurią baigė 1899 metais. 1900 m. stojo į Tartu universiteto medicinos fakultetą, bet dėl studentų riaušių 1901 m. iš universiteto taipgi buvo pašalintas. Grįžęs į Lietuvą, vertėsi pamokomis Šiauliuose. Atgal į universitetą nebuvo priimtas. Neturėdamas išeities, išvyko Vokietijon ir stojo į Leipcigo aukštąją mokyklą, kur bestudijuodamas labai susidomėjo visuotine literatūra. Metė komercijos mokslus ir 1904 m. išvyko į Šveicariją Zuericho universitetan literatūros studijuoti. Biliūnas jau tada buvo silpnos sveikatos — sirgo džiova. Ligos kamuojamas, nutraukė studijas ir grįžo Lietuvon. Gydytojai jam patarė važiuoti gydytis Juodosios jūros pakrantėn, bet kelionei rašytojas neturėjo pinigų. Kurį laiką gyveno tėviškėje. 1905 m. vasarą išvažiavo į Zakopanę Karpatų kalnuose. Čia besigydydamas, kad ir sunkiai sirgo, bet su plunksna nesiskyrė.

Jonas Biliūnas

1907 metais, būdamas pačiame jaunystės brandume, gruodžio 8 d. mirė ir buvo palaidotas Zakopanės kapinėse, Lenkijoje. Iš ten jo palaikai 1953 metais buvo perkelti Lietuvon ir palaidoti netoli rašytojo tėviškės esančiame piliakalnyje tuo įvykdant kone testamentinę vieno jo eilėraščio mintį:

Kai numirsiu, man pakaskit
Ant Šventosios upės kranto,
Kad matytų kapas sodžių,
Kūdikėlis kur užaugau.

Jonas Biliūnas iš pat jaunystės buvo įsijungęs į aktyvųjį lietuviškos kultūros darbą. Rašė ir platino uždraustus lietuviškus raštus, skaitė referatus, paskaitas ir aktyviai dalyvavo 1899—1900 pirmame lietuvių spektakly "Amerika pirtyje". Be to, varė smarkią kovą su sulenkėjusiais dvarininkais, dvasininkais ir kitais.

Literatūrinis palikimas

Gaila, kad Jono Biliūno literatūrinis palikimas nėra gausus: apie 25 prozos gabalėliai ir keletas eilėraščių. Neilgas buvo ir jo kūrybos laikotarpis — vos 5—6 metai. Tačiau, nežiūrint to, Biliūnas užima žymią vietą lietuvių literatūroje. Juk ne raštų gausumu apsprendžiama rašytojo reikšmė.

Rašytojo kūriniai yra jo asmenybės spinduliavimas. Ar mažesnį ar didesnį kiekį tų spindulių rašytojo asmenybė paskleidžia — svarbu, kad jie būtų ryškūs, kad jie skaitytoją apšviestų ir šildytų.

Biliūnas buvo mūsų prieškarinio patriarchalinio kaimo vaikas. To kaimo, kuris dar tebegyveno šimtmečiais susiklosčiusia lietuviška buitimi, kurio dar nebuvo nusiaubęs karo siaubas, kuris dar nebuvo persunktas miesčioniškom dainuškom. Vargingi mokslo metai ir miestiška aplinka brendimo metu jį buvo atitraukę nuo gimtojo kūrybinės galios šaltinio. Bet stipri ir ieškanti asmenybė greit susirado savo tikrąjį kelią. Jo apsakymėliai savo siužetu, savo filosofija glaudžiai susieti su Lietuvos kaimo anuometiniu gyvenimu, su lietuvio žmogaus dvasia. Rašytojas mokėjo giliai pažvelgti į lietuvio sielą, parodydamas ją savo raštuos visu ryškumu. Ne kaimo tipus jis aprašinėjo, bet ieškojo lietuvyje amžinųjų idėjų, bendrų visai žmonijai, ir rodė, kaip jos prasilaužia per lietuvio žmogaus sielą.

Amžinos idėjos

Kūrinyje "Vagis" sprendžiama žmogaus sąžinės problema. Ūkininkas, gelbėdamas savo turtą, užmuša ginkluotą plėšiką, burlioką, kuris vedėsi iš tvarto jo mylimą arklį. Kitaip sutrukdyti vagystės jis negalėjo, nestatydamas savo gyvybės pavojun. Kunigas per išpažintį jam nuodėmę atleidžia. Ir žemiškas teismas tikrai jį išteisintų. Tačiau žmogus, nors visaip save bando pateisinti, ramybės neranda. "Visą gyvenimą tas kirminas graužia man širdį. Ir nežinau da, ką pasakys Visagalis". Taip lietuvis išsprendžia Dievo įsakymą: "Neužmušk".

Apsakymėly "Lazda" J. Biliūnas aptaria atlaidumo dorybę. Buvęs baudžiauninkas priglaudžia savo pastogėje buvusį dvaro prievaizdą, pono be globos paliktą, ir priima iš jo lazdą, kuria pats seniau buvo nekaltai sumuštas.

Vaikų nedėkingumą savo tėvams atvaizduoja Biliūnas "Ubage". Kai Šekspyro karalius Lyras svaido prakeikimo žaibais ir dega kerštingu pykčiu savo dukterims, tai Biliūno Petras Sabaliūnas, viską atidavęs sūnui ir jo iš namų išvarytas, susikaupęs neša savo kančią ir randa savyje galios dar ir kitam paguosti. Imdamas iš svetimųjų rankų pirmąją duonos riekę, jis stengiasi paguosti ligonį, kurį laiko nelaimingesniu už save.

Žmogaus nedėkingumą ne tik savo artimui, bet ir savo ištikimiems padėjėjams, gyvuliams, Biliūnas iškelia nuostabiam vaizdely "Brisiaus galas".

Visos šios vadinamos "amžinos idėjos" Jono Biliūno įvilktos į konkrečias lietuviškos tikrovės formas. Todėl jos ir atrodo mums tokios artimos, tokios naujos ir niekad nesenstančios.

Čia regimų mūsų rašto žmonių pokalbis tikrai turėtų būti įdomus. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: poetas Leonardas Andriekus, "Aidų" redaktorius dr. Juozas Girnius, rašytojas Antanas Vaičiulaitis, stovi poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas. Tačiau nemažiau įdomus bus simpoziumas ir sausio 7 d. 3 val. popiet Jaunimo centre, Chicagoje, pristatant naujausią Juozo Girniaus knygą "Idealas ir laikas". Simpoziumą moderuos Wisconsino universiteto prof. dr. Vytautas Vardys. Simpoziume dalyvaus "Metmenų" redaktorius Algirdas T. Antanaitis, mokyt. Stasys Rudys, stud. Romas Sakadolskis ir dr. Kęstutis Skrupskelis. Simpoziumo tema suksis apie šio meto krikščionio uždavinius ir kaip juos mato dr. J. Girnius pastarojoje savo knygoje. Visuomenė simpoziuman kviečiama gausiai atsilankyti. Nuotr. V. Maželio

● **Rengiamasi išleisti Vydūno raštus.** Vydūno gimimo šimtmečiui atžymėti mecenato M. Žilinsko (Berlyne) bei kitų remiamas Liet. Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius nutarė išleisti Vydūno raštus. Jų redaktorium pakvietė vydūnistą Antaną Krausą (Melbourne) ir filosofiniams veikalams redaguoti Rapolą Serapiną (Los Angeles). Pirmuoju tomu bus atspausdinta "Amžina ugnis" ir "Pasiilgimas".

Antanas Krausas, Melbourne, Australijoje, jau sutelkė daug įdomios ir svarbios medžiagos taipgi Vydūno monografijai. Drauge redaguodamas raštus, nemaža laiko pašvenčia ir šios monografijos rašymui, kurią tikimasi irgi išleisti.

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois
(2 blokai į rytus nuo Cicero Avenue)
Telef. — GArden 4-5800

Jauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATŪS KAMBARIAI NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera

—o—

PIETŪS
$1.65 IR $2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.
Rezervacijoms skambinkite — 436 - 4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto. Penktad. ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

SIUVIMO MAŠINOS
BERNINA • NECCHI • ELNA • VIKING • PFAFF • SINGER
(Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, ir visų kitų firmų). Taisome, parduodame ir nuomojame prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius, įvairių gamybų.
B & B DISTRIBUTING CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnims.
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
3741 So. Maplewood Avenue
Chicago, Ill. 60629

LUIZ'S Sinclair SERVICE
67th ir So. Western Avenue
Telef. — 476 - 8780
Tune-ups — Stabdžiai — Patarnavimas kelyje. Karoserijos (Body) ir sparnų (Fender) taisymas. Pilnas motorų pataisymas ir plovimas.
Savininkas Aloyzas Kuniskas

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus.
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Kuriam galui mokėti daugiau?
PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO $500 IKI $1,000.

PLYMOUTH • VALIANT
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 Archer, VI 7-1515
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
PASIRINKIMAS SPALVUOTŲ AR PAPRASTŲ TELEVIZIJŲ • RADIJŲ • STEREO • ORO VĖSINTUVŲ • TAISYMAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

If you enjoy the atmosphere of a Japanese Tea House and Alohaland . . .
come to the DIAMOND HEAD
RESTAURANT AND LOUNGE
. . . the pleasures of both await you there
COMPLETE LUNCHEONS
Sarah Mitchell, Hostess
ON SOUTHWEST HY. JUST WEST OF THE KEDZIE, 79th STREET INTERSECTION
for reservations call 925-1678
Private Rooms for Group Parties and Couples

HIGH RATES
4.75% per annum on regular savings
5.25% per annum on investment bonus
Savings Insured to $15,000.00
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

5¼% *Mokamas už vienų metų taupymo lakštus nuo išdavimo datos ($10,000.00 ar daugiau, įdedant po $1,000.00)*

4¾% *Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.*

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4: Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed
PARKING LOT - ADJOINING OUR OFFICE BUILDING
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

JAU DVYLIKA METŲ VEIKIA LIETUVIŲ BERNIUKŲ MOKYKLA —
ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkporte, Maine,
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISĖM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas.
Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupėms).
Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.
Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių.
Atlyginimas visiems prieinamas.
Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.
Registruokite mokinius 1968 - 1969 m.
Priimami mokiniai, baigę 8 skyrius.

Informacijų ir kitais reikalais rašykit:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

Poetas Jonas Aistis skaito savo kūrybą Los Angeles įvykusiame literatūros vakare, kurį gruodžio 16 d. surengė Lietuvių fronto bičiulių sambūris. Nuotr. L. Kanto

Gruodžio 16 d. Los Angeles įvykusiame literatūros vakare dalyvavę rašytojai ir kiti meninink[illegible] su svečiais: poetu Jonu Aisčiu ir gen. Lietuvos konsulu dr. J. Bielskiu. Iš kairės į dešinę: dekoratorė R. Burreikienė, poetas Pranas Visvydas, rašytojas J. Tininis, rašytoja Alė Rūta, poetas Bernardas Brazdžionis, aktorė D. Mackialienė, Lietuvos gen. konsulas dr. J. Bielskis, muzikė G. Gudauskienė, solistė B. Dabšienė, poetas Jonas Aistis, prof. El. Tumienė, rašytojas Jurgis Gliauda ir arch. E. Arbas. Nuotr. L. Kanto

Dr. Remeikis apie sovietinę rusifikaciją

Dr. Tomas Remeikis, vienas iš "Lituanus" redaktorių, dėstąs Šv. Juozapo kolegijoje East Chicago, Ind., parašė brandžią studiją apie Sovietų Sąjungos rusinimo užmojus. Studija išspausdinita žurnale "Canadian Slavic Studies" Nr. 3 (1967 m. rudens laida).

Peržvelgęs Sovietų konstitucinius nuostatus, suvažiavimų ir atskirų pareigūnų pareiškimus, dr. Remeikis atkreipia dėmesį, kad Sovietų Sąjungoje yra nusistatymas atskirų tautų respublikų savarankumą mažinti ir siekti Sovietijos žmonių suvienodinimo, palaipsniui siaurinant tautines apraiškas. Galutinis siekimas — visiškas suvienodinimas, įvykdant nutautinimą, bet nesudarant naujos tautybės, o įliejant į didžiąją Sovietijos masę sudarančią rusų tautą.

Šituo atžvilgiu įdomus yra 1963 m. spalio 9—12 dienomis Frunzėje sušauktas Sovietų Sąjungos Mokslo akademijos filosofijos ir teisės sekcijų mokslininkų suvažiavimas. Skelbiant tų mokslininkų diskusijų rezultatus, pažymėta, kad jų nuomone — tautiškumas yra didžiausioji kliūtis suaugti visoms Sovietijos tautoms. Todėl suvažiavimo dalyviai pasisakė prieš "vietinį nacionalizmą", prieš "šovinizmą", išryškindami siekimą — sulieti Sovietijos žmones į vieną junginį.

Sovietų partinis ideologas F. Ermakov savo viename rašte pabrėžė kompartijos siekimą — auklėti žmones internacionalo dvasioje. Nutautinimo siekiama ne vien atitinkamu auklėjimu, bet ir kolonizaciniu žmonių kėlimu. Pvz. jeigu Lietuvoje pagal 1923 m. gyventojų surašinėjimą rusų buvo tik 2.70%, tai 1959 m. surašinėjime Lietuvoje rusų jau rasta 8.5%.

Kompartijos organas "Komunist" 1965 m. rugs. numery išspausdino kolektyvinį, trijų autorių pasirašytą straipsnį, kuriame pabrėžiama, jog daugiatautė Sovietų visuomenė jau priaugo tokį tarpsnį, kada bendra kalba yra būtina, ir suprantama, kad tokia kalba esanti rusų. Sovietų Sąjungos tautos esančios svarbiame integralinės, taigi — vieningai sulietos, valstybės tarpsnyje. Apskritai, marksistiniai Sovietijos istorikai pažymi, kad kalbinė rusifikacija yra neišvengiama ir tai esąs Soivetijos proceso siekis (plg. Rogačevo ir Sverdlino straipsnį "Komunisto" 1965 m. rugs. numery).

Ūkinio gyvenimo pertvarkymu, Lietuvos ir kitų panašių valstybių įjungimu į naujus ekonominius vienetus, tą tautų siuliejimą stengiamasi paspartinti. Minėtame mokslininkų suvažiavime Frunzėje visi sutiko, kad Sovietijos jungtinių respublikų suverenumas išnyks ir tik gali būti keliamas klausimas, kada ir kuriuo būdu tai bus pasiekta.

Konstatuodamas, kad Sovietų Sąjungos teisinė kryptis, jos ideologai ir jos gyvenimo faktai rodo stiprias pastangas naikinti Sovietų Sąjungos sąstatan įeinančių kraštų tautinius skirtumus, vykdyti nutautinimą, dr. Remeikis pažymi, kad tik tikroji demokratija galėtų teikti viltį išlaikyti atskirų tautų savitumą.

Jis rašo: "Only genuinely democratic development in the Soviet Union could offer hope to those who would like to preserve diversity".

Čia reikia pažymėti, kad Sovietų Sąjungos pavergtos tautos jokiu būdu nesutiks, nors ir demokratiją įvedus, nors ir identiškumą išlaikant, pasilikti Sovietų Sąjungos dalimi. Jų siekimas yra ne tik identiškumas, savitumas, bet ir visiškai pilna nepriklausomybė.

J. Daugl.

NAUJI LEIDINIAI

● **Dr. J. Puzinas, MŪSŲ JAUNIMAS LIETUVOS LAISVĖS SUTEMŲ LAIKAIS.** Atspaudas iš "Dirvos" 1965 m. Nr. 129—132. Išleido J. J. Bachunas, Tabor Farm, Sodus, Michigan.

● **T. Viktoras Gaidžiūnas, O. F. M., PIRMIEJI BANDYMAI KRIKŠTYTI ŽEMAIČIUS.** Žemaičių krikšto 550 m. sukaktės proga. Brooklyn, N. Y., 1967. Atspaudas iš žurnalo "Karys", 1967 m. spalio mėn., Nr. 8, 225—233 psl.

● **Albertas Žubras, IŠEIVIJA IR TAUTA.** Paskaita skaityta Tautos šventės proga Melbourne 1967 m. rugsėjo 10 d. Atspaudas iš "Tėviškės Aidų".

● **Filatelistų draugijos Lietuva BIULETENIS, 1967 m. lapkričio mėn. Nr. 8 (116).** Biuletenio redaktorius — Eugenijus Petrauskas, 7742 S. Troy St., Chicago, Ill. 60652.

● **VYTIS, 1967 m. gruodžio mėn. Nr. 10.** Mėnesinis Lietuvos Vyčių laikraštis. Metinė prenumerata $4.00. Adresas: Vytis, 1625 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60636.

● **VILTIS, Oct. - Nov., 1967.** A Folklore Magazine. Metinė prenumerata $3.50. Redaguoja V. F. Beliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colorado 80201. Žurnale nuolat skelbiama nemažai ir lietuviškosios medžiagos.

● **Bronius Budriūnas, MIŠIOS.** Švento Kazimiero garbei. Skirtos lietuvių jaunimui. Premijuotos "Laiškų Lietuviams". Vienam arba dviem balsam arba mišriam chorui su vargonais. "Laiškų Lietuviams" leidinys 1967 m.

● **Antanas Ramūnas, IŠ SUTEMŲ Į AUŠRĄ.** Išleista autoriaus lėšomis. Spausdino "Tėviškės Žiburių" spaustuvė Toronte 1967 m. Knyga 454 psl., kaina nepažymėta. Knygoje svarstomos ir nagrinėjamos temos padalintos į šiuos šešis skyrius: I. Gaisrų ir gaisų, pašvaisčių ir prošvaisčių ženkle, II. Lietuva, Europa ir pasaulis tarp sutemų ir aušros, III. Sursum corda, IV. Žibintai, žaibai ir žvaigždės, V. Arklo, knygos, lyros ir rūpintojėlio ženkle, VI. Į kosminio amžiaus aušrą: čiurlioninė pedagoginė vizija.

● **J. Narūnė, BIRUTĖS RYTAS.** Iliustruota M. Rimos Kulmanienės. Eliuota 16 psl. knygelė mažiesiems. Spaudė "Gamma spaustuvė Medelline, Koumbijoj.

● **Juozas Bertulis, MES IŠARSIM AUKSO SKRYNIĄ.** Libretto. Išleista autoriaus lėšomis Chicagoj 1967 m. Kaina 35 centai. Partitura perduota Lietuvių muzikologijos archyvui.

● **Juozas Bertulis, ENGLISH MASS.** Išleista autoriaus lėšomis Chicagoj 1967 m. Sukrauta J. Karvelio prekybos namuose. Kaina nepažymėta.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PRospect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago

Tel. VIrginiai 7-7258 59

Western Electric

Manufacturing & Supply Unit Of The Bell System

CAREER OPPORTUNITIES
EQUIPMENT INSTALLERS
COMMUNICATION

Installers of telephone central office equipment. On the job training, no experience necessary. High School graduates or equivalent. Must be able to pass physical examination.

Write or contact CLARK ROUGHT
1150 Griswold at State
Room 1300
Detroit, Michigan

An Equal Opportunity Employer

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLA

IRENA BERNOTAVIČIENĖ.

Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktorė

Išmokite naujo suprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmesnį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJĄ ARYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4 % ON INVESTMENTS Units of $100.00 Dividend Checks Mailed Quarterly

5 % ON BONUS SAVINGS Units of $1,000.00 For 3 Years Dividends Paid Quarterly or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS ● 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

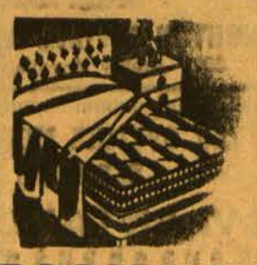

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigaivinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai PETRAS IR ANTANINA KAUŠAI

Brolių Sharkų Restoranai Ir Cocktail Lounges —

SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street
Telef. — LUdlow 6-3636

SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave.
Telef. — PRospect 6-6644

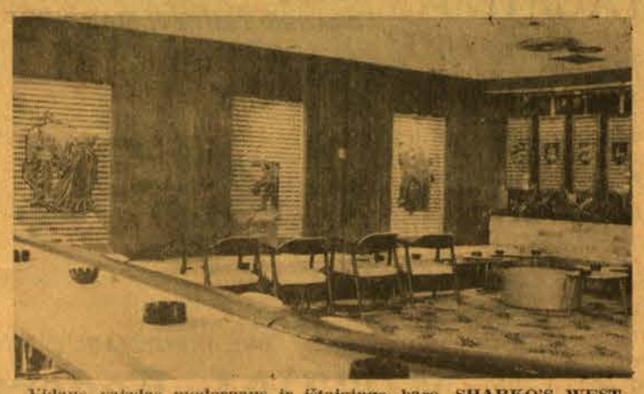

Vidaus vaizdas modernaus ir įstaigingo baro, SHARKO'S WEST

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems parengimams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai Jurgis ir Geraldas Šarkos

ST. ZABRODSKAS

MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ir remontavimui.

Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street
Telef. — PR 8-7887
CHICAGO, ILLINOIS 60609

MOVING

perkrausto baldus iš arti ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7088

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

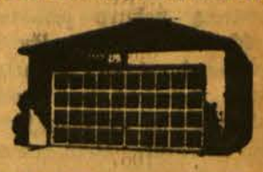

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 4 val. p. p.

Foto V. MAŽELIS

● vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
● portretūra
● meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

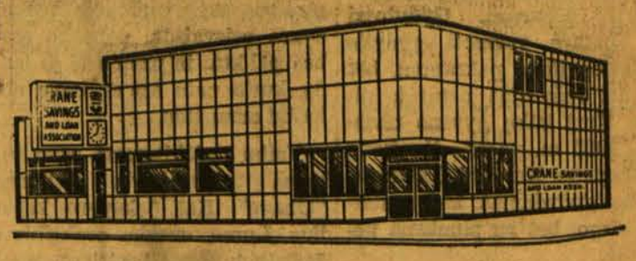

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4 % Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIDOMIS.

Įsigykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Pasinaudokite Draugo „Classified" skyriumi.

Kultūrinė Kronika

● **Kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko 60 metų amžiaus sukaktis** Bostono lietuvių kolonijos buvo prasmingai atžymėta gruodžio 10 d. jo kūrinių surengtu koncertu. Tai sektinas ir kitoms mūsų kolonijoms pavyzdys, kaip reikia mums paraliau panašiomis progomis perciti nuo tuščių kalbų sakymo į tikrąjį kūrėjų pagerbimą, surengiant jų kūrinių koncertus, išleidžiant knygas, suruošiant jų dailės darbų parodas.

Kompoz. Jeronimas Kačinskas, šiemet sulaukęs 60 metų amžiaus.

Jeronimo Kačinsko kūrinių koncerte, kurį atliko Bostono muzikų unijos nariai "Jordan Hall" patalpose, jo dalyviams buvo proga išgirsti net penkis ciklinius kompozitoriaus veikalus. Buvo atlikta: Keturios miniatiūros (1958) — trio fleitai, klarnetui ir violončelei, Septetas (1959) klarnetui, fagotui, valtornei, smuikui, violai, violončelei ir fortepijonui. Saksofonų kvartetas (1967), Atspindžiai (1957) fortepijonui solo ir pabaigai Transcendentinės ištraukos (1962) didžiam koncertiniam pučiamųjų orkestrui su vargonais.

Ir kaip Izidorius Vasyliūnas "Darbininke" (gruodžio 22) rašo, "tai buvo reta šventė išgirsti tiek veikalų vienu sykiu savo kompozitoriaus, priklausančio kultūros avangardui.

Jeronimo Kačinsko kūryba mūsų mastu labai pažangi. Kaip paties kompozitoriaus programoje pažymėta, ji priklauso atematiniam stiliui, tai yra toks rašymo būdas, kur pradinė tema niekad nepakartojama, bet tik plėtojama, vystoma, kažkaip naujai tęsiama pagal kompozitoriaus norą bei vaizduotę, bet rišant viską į vieningą visumą. Tai, žinoma, priešingybė klasiniam stiliui, kur kaip tik stengtasi atremti visa į vieną pagrindinę temą, kaip fugoje, arba į dvi, kaip sonatoje. Savo stiliaus savybę kompozitorius remia pažiūra į nepasikartojimą nei gamtoje, nei gyvenime, nei istorijoje. Kompozitoriaus stilius, tai lyg gyvenimo tėkmė muzikoje. Tai išsisakymas tam tikrų nuotaikų, impulsyvus, nuo dugninis, nepretenzingas, atviras, ir kaip toks jis savaime "įvengia kartojimosi".

Reiktų tik pageidauti, kad mūsų bendruomeniniai veiksniai ir šiaip organizacijos atkreiptų dažnesnį ir įkylesnį dėmesį į mūsų muzikų kūrybą, surengdamos visose didesnėse kolonijose panašius mūsiškių koncertus, kad nebūtų tokie koncertai tik vienkartiniai, tik sulaukus kūrėjui 60 metų.

● **Laikas užsiregistruoti Lituanistikai Fordhamo universitete.** Fordhamo universitete dėstoma lituanistika vasaros semestre nuo 1957 m. Tikslas šios programos — duoti lietuviškam jaunimui tai, ko jis negali gauti kitose šio krašto mokyklose — padėti jaunimui pagilinti lietuvių kalbą ir susipažinti su lietuvių literatūra ir kitomis kultūrinėmis vertybėmis.

Ateinančią vasarą numatyti du lietuvių kalbos kursai: pradedantiems ir pažengusiems. Pažengusiai grupei be lietuvių kalbos bus dėstoma lietuvių literatūra ir Lietuvos istorija. Dėstys lituanistai. 1967 m. vasaros semestre paskaitas skaitė profesoriai: **A. Salys, J. Puzinas, J. Balys, J. Brazaitis, K. Ostrauskas, tėv. V. Gidžiūnas, St. Barzdukas ir A. Vasys.** Kviesime juos ir ateinančiai vasarai, jei užsiregistruos pakankamas skaičius studentų. Užsiregistruoti reikalinga jau sausio - vasario mėn., prisiunčiant $25 čekį Fordhamo universiteto vardu. Toji suma bus įskaityta į mokestį už mokslą. Šią pirmąją registraciją galima atlikti laišku, nurodant, kurioje grupėje norėtumėt dalyvauti — pradedančiųjų ar pažengusiųjų.

Šiais jubiliejiniais metais norėtume sustiprinti mūsų lituanistikos programą, bet tai priklauso nuo to, ar bus pakankamas skaičius studentų. Todėl nedelsiant kviečiame užsiregistruoti. Pageidautina, kad studentų organizacijų vadovybės paragintų savo narius skirti vasaros atostogas lituanistikos studijoms.

Kreditai. Studentams už kursą duodami 6 kreditai, kuriuos galima perkelti ir į kitą universitetą. Priimami ir laisvi klausytojai.

Laikas. Vasaros semestras prasideda liepos pradžioje ir tęsiasi iki rugp. vidurio. Paskaitos numatytos nuo 6—9 val. vakaro, tačiau studentams pageidaujant, laikas gali būti pakeistas.

Informacijos reikalu kreiptis: Prof. A. Vasys, Lithuanian Program, Fordham University, Bronx, N. Y. 10458.

● **Šimtmetis nuo "Aušros" laikų poeto Jono Mačio - Kėkšto gimimo.** Poetas buvo gimęs 1867 m. Ilgavangio kaime, Šilavoto valsč., Mariampolės apskr., o miręs 1902 m. Plymouthe, Pa., JAV. Mačys - Kėkštas buvo poetas, publicistas ir žymus ano meto visuomenės veikėjas. Jo poezijoje apstu patriotinių, socialinių temų, bet jau gana vaisingos ir žymios pastangos taipgi susikaupti ties individualių išgyvenimų jausminėmis šaknimis. Todėl Mačį - Kėkštą visai su pagrindu galėtume laikyti naujų laikų individualiosios mūsų poezijos pradininku.

Poetas Jonas Mačys - Kėkštas, nuo kurio gimimo šiemet sueja 100 metų.

Be kita ko, Jonas Aistis apie Mačį - Kėkštą Lietuvių Enciklopedijoje rašo: "Kai kas M. (pvz. V. Mickevičius - Kapsukas ir kt.) bandė padaryti pirmuoju revoliuciniu dainium, bet jis toks nebuvo, ypač to nematyti jojo poezijos raidoje; jei kas ir yra, tai atsitiktinė, o ne nuosekli kūrybos evoliucija. M. buvo didelės dvasios ir nemažų gabumų lietuvis poetas - patriotas. Jis yra lietuvių XX a. literatūros pirmatakas ir pionierius,naujų kelių pradininkas, savo poetiniu mostu užbėgęs visu dešimtmečiu lietuvių rašto gyvenimui už akių".

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Linksma pasaka ekrane

Pagaliau ekrane išvydome malonų filmą visai šeimai. Ir maži, ir seni puikiai šventėse gali atsipūsti ir pabėgti nuo įprastinių moderniųjų filmų ir pasidžiaugti lengva, bet miela pasaka.

M — G — M pristato spalvotą Carlo Ponti pastatytą filmą **"More Than A Miracle"**. Lengvo turinio ir pramoginio pobūdžio pasaka seka gražaus princo ir vargingos kaimietės, tapusios jo princese, gyvenimo kelią.

Pasakojimas remiasi keliomis senomis legendomis. Filme satyriška akimi žvelgiama į 16 šimtmečio ispanų aristokratiją ir neapolietiškus kaimiečius. Į akis krenta ryškus kontrastas tarp tų dviejų socialinių sluoksnių, tačiau išraiškos būdas nėra perkrautas ar apsunkintas.

Ispanų princas Ramon (popuriarusis arabas Omar Sharif) mėgsta geriau prijaukinti laukinius arklius, kaip išsirinkti sau žmoną iš septynių princesių. O neapolietė kaimietė Izabella (Sophia Loren) atkakliai gina savo garbę, kai tik kaime pasirodo neramusis princas.

Ir atsitinka taip, kad princo baltasis žirgas pabėga ir nuveda jį į slapčiausią vienuolyną. O tas vienuolynas nepaprastas, nes turi Skraidantį vienuolį, kuris jam išpranašauja, kad jis ves merginą, užsispyrusią, kaip jis pats. Vienuolis duoda jam maišą miltų, kad mergina galėtų iškepti 7 tešlainius. Jei jis galės suvalgyti visus 7, tai netikra mergina. Ir vienuolis išskrenda į Siciliją.

Princas atiduoda miltus kaimietei, raunančiai lauke ropes. Ji iškepa 7 kukulius, bet, varge tu mano, negali atsispirti ir vieną suvalgo. O princas sugalvoja išsipuošusioms princesėms ir kaimietei indų plovimo lenktynes.

Tai puiki scena, turinti moderniosios pasakos elementus (kaip pvz. televizijoje reklamuoja ir parodo poniutę, plaunančią indus gražiausioje savo išeiginėje suknelėje).

Režisierius Francesco Rosi (kuris pastatė puikiai nufotografuotą filmą apie bulių kautynes "The Moment of Truth") čia atskleidžia save, kaip romantiškos sielos ir jam užtenka pavaizduoti princą taurų, o kaimietę didvyrišką.

Pastatymas yra labai prabangus, vaizdai didingi, puiki muzika, o pati pasaka ir suaugusiems labai juokinga. Galima net manyti, kad tokios rūšies filmai įstengtų pasukti filmus visai priešinga linkme, paliekant seksus ir sadizmą.

St. S.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

● **ACEN NEWS, November 1967.** Published by Press Bureau of ACEN, 29 West 57th Str., New York, N. Y. 10019. Žurnalo metinė prenumerata $3.00. Šis lapkričio mėn. numeris skirtas, minint 50 metų bolševikinės revoliucijos sukaktį, Rytų Europai ir komunizmui. Visi žurnalo straipsniai neilgi, bet gerai paruošti, bendradarbius jiems parašyti sutelkiant iš rinktinių kiekvienos srities žinovų. Šiame numeryje tarpe tokių randame mūsų rašytoją Algirdą Landbergį. Žurnale atspausdintas jo straipsnis "Writers Under Communism: Farewell To Utopia".

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos, biznio.
Patogios išsimokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertiškai uždedam naujus ir taisome senus. Pilnai apsidraudę. Darbas garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!
●
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875
Vedėjas — J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.
Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

SPARTA parduoda Telefunken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:
RAŠOMAS mašinėles lietuvių ir kt. kalbomis — RADIO - stereo, consoles, transist. ir kt. — PATEFONAI — ĮREKORDAVIMO aparatai — SKAIČIAVIMO mašinos etc.
Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą. SPARTA sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11731, tel. (516) 757-0055 ● Čikagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7399.

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI.
Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Avenue — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

dividends have been paid every year since 1897...
currently
4 3/4% EFFECTIVE OCTOBER 1, 1967 ON PASSBOOK SAVINGS
UF
UNION FEDERAL SAVINGS
3430 South Halsted / Chicago / Phone: 523-2800
Assets over $30,000,000.00 / Albert J. Aukers, President

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO VĖSINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 8
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2433 West 63rd Street, Chicago
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 SO HALSTED STREET Tel. YArds 7-191
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
4446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
3909 STATE RD., OAKLAWN, ILL., Tel. 636 2320

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

PASAULIO GALAS

Naujųjų Metų proga tenka konstatuoti ne tai jau malonus faktas, kad mus ištiks galas. Ne taip koks ten žemės drebėjimas ar kokių bombų pamėtymas, bet paprastas pasilaidojimas, be kokio ten a. a. Chruščiovo pagalbos. O tai įvyks, kai žmogus nebegalės išlipti iš savo paties sudėtos šiukšlių krūvos. Žinoma, lietuviai iki kelių jau galėtų būti paskendę nevykdomose rezoliucijose ir sveikinimuose, nekalbant jau apie kalėdines korteles, kurios užgula kiekvieną Amerikos žmogų šimtais ir net tūkstančiais. Šis šiukšlių potvynis bus didesnis, negu kadais Nojaus laikais vandens pakilimas, nes šiukšlių susipils ligi pat Ararato kalno.

Amerikoj kiekvieną dieną pagaminama 400,000 tonų šiukšlių. Taigi per metus 146 mil. tonų, o kiekvienam žmogui apie tris ketvirčius tonus. Šiais metais tiek, bet kitais metais jau bus daugiau. Paskaičuokime, dar neskaudant po Naujųjų Metų galvoms, kiek tonų žmogui šiukšlių teks po poros, po penkių ir po dvidešimt penkerių metų, taip sakant, kad ir kokią

Amžinasis linksmuo is klounas, kuris ir iš po šiukšlių juoksis.

vestuvinę ar šiaip kokio labai svarbaus darbo sukaktį švenčiant.

Na, galime pakalbėti ir truputį estetiškiau, taip sakant, apie išgėrimą, nebūtinai jau Chicagos Marquette Parko 69 gatvėj. Juk geriama visokius gėrimus iš dėžučių, ne tik alus. Taigi, kiekveneriais metais Amerikoj išmetama 48 bilijonai tuščių dėžučių. Jeigu skaičiuoti, kad kiekviena yra 6 colių ilgio, tai sudarytų 5 mil. mylių bokštą. Taigi daug aukščiau už visus Ararato kalnus. Na, bet jei ko dar šitai neįtikina, tai tegu prideda dar 26 bilijonus kasmet išmetamų butelių, arba 65 b.l. metalo ir plastikinių kamščių, arba keletą bilijonų dantų pastų sunaudotų tūtelių.

Pirmieji Naujųjų Metų dūžiai

Bet jeigu dar kam to maža ir vis netikima, kad jį ištiks pasaulio galas, tai galima pridėti dar ir šitai, kad Amerikoj kasmet išmetama į laužą 7—8 mil. automašinų ir dar daugiau jų padangų. Kai kas sako, kad gumą mes sunaudojame, bet sunaudojame tik 16% išmetamos gumos ir 10% išmetamos plastikos gaminių. Ir ar gali sakyti, kad negresia pavojus būti gyvam palaidotam?

Na, bet jei kas net ki kietom atmatom, tuos galima pralinksminti, iškeliant faktą, kad amerikiečiai padaro kasdien 170 bilijonų galionų srutų. Tai padaro daugiausia fabrikai, versdami srutas į švarius vandenis ir taip juos paversdami srutomis. Bet jei kas ir tuo dar nelabai tiki, tai galime pridėti, kad kasdien į erdves išmetame 350,000 tonų įvairių dujų ir sugedusio oro. Ir tenka pasakyti, kad visa tai labai gerai ir veiksmingai muša žmogų, taip sakant, visai geri nuodai.

Taigi konstatuojame, kad skęstame, bet kol nuskęsime, dar turime pasidžiaugti gyvenimu, turime pakovoti savo tarpe, parašyti raštų, rezoliucijų, aiškinimų ir kitokių dalykų, kas galėtų tą mūsų paskendimą pagyvinti.

N. L.

ANTANAS GUSTAITIS

VISŲ DARBAI IR ŽYGIAI TĘSIAMI

(Iš paguodžiančio sveikinimo dr. S. Aliūnui švenčių proga)

Sutirpdo šimtmečiai lyg snaigę
Bailius ir didvyrius dienos.
Ir žemėj vis kiti pabaigia
Mūs žygius, vyną ir krienus.

Sudildo ateitį į nieką.
Minučių virtinė ilga.
Ir žemėj vis kitiems palieka
Merginos, meilės ir alga.

Veikėjai nuskrenda į dangų
Ir jiems jau niekas nesvarbu.
O žemėj šoka velnias tango
Ant jų parketų ir darbų.

Lietuviškų vedybų klausimu

"Reikia pripažinti, kad susitikimas su senais ir naujais lietuviais draugais daugumą sutraukė į šią stovyklą. Gintaro Dambravos žodžiais, "Gyvenant nuošaliau nuo lietuvių yra beveik neįmanoma išsirinkti lietuvį vyrą ar lietuvaitę žmoną. Jeigu norime išlaikyti lietuvybę, reikėtų stovykloje visus studentus užrakinti vienam kambaryje ir neišleisti, kol visi nepasirinks".

(Iš ateitininkų stovyklos diskusijų.)

Nudžiovė varną

Komunistai gali dabar sakyti, kad Amerikoj tikras badas, nes Kultūros kongreso metu kažkas iš knygų parodos nudžiovė A. Gusta čio "Atskridusį juodą varną".

TĖVAS IR SŪNUS NAUJŲ METŲ VAKARĄ

Naujųjų Metų vakarą 76 m. žvalus seniokas aiškina svečiams, kad jis tokio amžiaus sulaukė todėl, kad tvarkingai gyveno, negėrė ir nerūkė. Jam bekalbant, koridoriuje pasigirdo triukšmas.

— Kas ten dabar? — paklausė svečiai.

— O tai mano tėvas vėl pareina, kaip ir visada, girtas, — atsakė seniokas.

VERTAS DĖMESIO PASIAIŠKINIMAS

— Tik savaitė po vedybų, o tu jau ateini taip vėlai namo, — sako žmona.

— Negalėjau anksčiau grįžti, nes keliems draugams bandžiau išpasakoti, kaip esu laimingas su tavim, — paaiškina jaunavedys.

— Net ir emigrantinės visuomenės negalima ilgai išaikyti pavoštos po rėčiu, kaip perekšlės vištos.

V. Trumpa

*

— Advokatas ir ratas skiriasi tuo, kad advokatas neteptas tyli, o ratas girgžda.

*

— Kai kurios mergaitės spiegia pamačiusios pelę, bet ramiai lipa į automobilį su vilku.

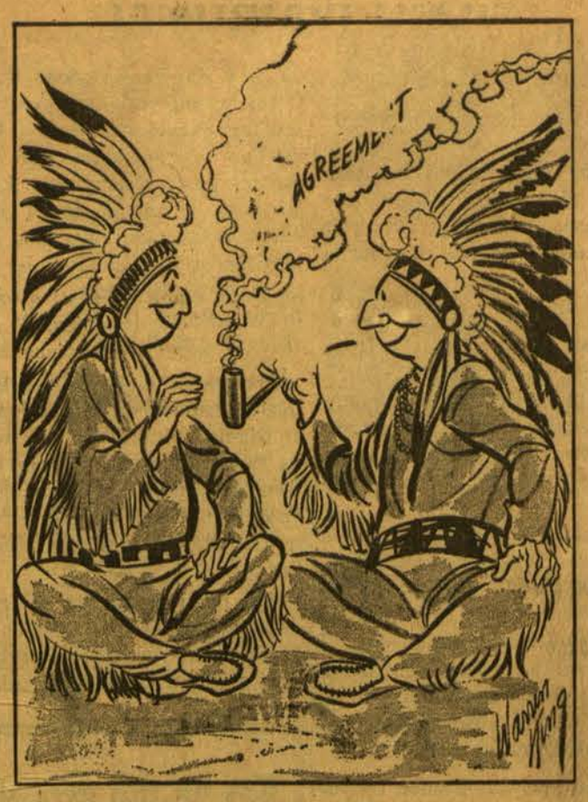

Po Naujųjų Metų visi LB ir kitokie veikėjai bei kultūrininkai nebesibars, surūkydami taikos pypkę, tik Alvudas toliau iškilmingai vienas kitam per noselę darniai braukys, nes jie negali pypkės surūkyti, nes vieni rūko, o kiti griežtai prieš rūkymą nusistatę.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

Atominės bombos fondas. "Nepriklausomoje Lietuvoje" gen. S. Dirmantas rašo:

"Turime visą eilę visokių pavadinimų, visokios paskirties t. v. fondų, visokių pagerbimo įnašų. O reikalingiausio, tikrai kovai pasiruošti fondo lig šiol nėra. Kur mūsų ginkluotai kovai ruoštis, studijuoti, planuoti centras? Kur mūsų štabo užuomazga?"

Redaktorius suabejojęs sako, kad vargiai, ar kas betikės tokiais štabais, kurie visą Lietuvos Ginklų fondą kažkur nudaigojo taip tylutėliai, kad net šūvio nesigirdėjo. Spyglių nuomone, reikia surinkti lėšas atominei bombai, su ja nusiųsti generolą prie Kremliaus vartų, tegu ją ten teškia kompartijai po kojų, ir reikalai bus išspręsti; o bombai pirkti lėšų atsiras, įsteigus tokią instituciją "Atominei bombai pirkti fondas".

Draugiškai pagyrė. "Naujienose" yra santariečių skyrius. Matyt tuo skyrium sužavėti "Naujienų" redaktoriai šitaip rašo apie Santaros dvasios vadą prof. dr. Vyt. Kavolį:

"Vytautas Kavolis gali būti geras hipų patarėjas, bet faktų skirti, išvadų daryti ir redakcijoms laiškų rašyti jis nemoka. Tokių išvadų priėjo ne vien Naujienos, bet ir kitų lietuviškų laikraščių redakcijos."

Džiaugiasi botagu. Dail. A. Varnas, atidarydamas Kultūros kongreso metu dailės parodą, atidengė štai ką:

"Antrasis Čiurlionio galerijos veiklos penkmetis, deja, buvo labai šešėliuotas. Smurtu nušalinę steigėjus, naujieji vadovai kesinosi iš esmės pakeisti Čiurlionio galerijos paskirtį ir patys pasidaryti joje sukaupto meno turto savininkais. Tik teismuose nuvytas botagas apsaugojo Lietuvos turtą, apgynė galerijos idėją ir pagaliau pačius tokius tvarkytojus išprašė iš šios meno šventovės".

Taigi malonu, kad šia iškilminga proga dailės veteranas taip akademiškai atidengė įdomią paslaptį, kad kažkoks lietuvis bučiavo kažkokiam teisėjui į pasturgalį, prašydamas, kad šis botagu Čiurlionio nosį pašmėguotų.

Ko trūko. "Tėviškės Žiburiuose" korepondentas, aprašydamas Literatūros vakarą, vykusį Chicagoje Kultūros kongreso metu, skundžiasi:

"Rengėjai prakaitavo gaudydamiesi ir salėje ir užscenyje, nes vis ko nors ir kur nors trūko. Kai su geroku pavėlavimu prasiskleidė scenos uždanga, buvo matyti trys paprastos kėdutės — laureatui ir premijos įteikėjams. Scena be jokio šventinio papuošimo, lyg tai būtų paprastas susirinkimas. Labai stigo šventinės nuotaikos, orumo ir išorinio įvertinimo kūrybiniam žodžiui".

Be abejo, trūko vietos, paskui trūko mecenato, kuris buvo išvykęs užkąsti, o svarbiausia trūko laikrodžio, kad būtų galima pamatyti, jog pavėluota tik 12 minučių. Ant scenos buvo papaišytas varnas, bet dėl kompanijos reikėjo ir kitų paukščių. Trūko orumo, nes reikėjo sudaryti prezidiumą, šis iškilmingai vienas kitą sveikintų, pristatinėtų, paskelbtų, kad Lietuvoj teka Nemunas, kad buvo Vytautas didysis. Tada po tos šventiškos nuotaikos, ant baldais ir garbės prezidiumais papuoštos scenos gal dar būtų likusi kokia minutė ir kokiai literatūrėlei.

Gira pradėjo rūgti. "Sandaroj" paskelbta: "Prieš kiek laiko rezignavo viena iš Alvudo steigėjų, žurnalistė Zuzana Juškevičienė. "Naujienose" lapkričio 28 d. rašoma: "Kai kas iš pasalų griovė Alvudo įsteigtą vaikų teatrą, bet nepavykus užmačioms, pasiskelbė išstoją iš organizacijos. Ar nebus ir čia įsimetęs koks šeškas". Žodžiu, gira įrūgo ir įgavusi stiprumo, pradėjo sprogdinti lankus ir mėtyti narius.

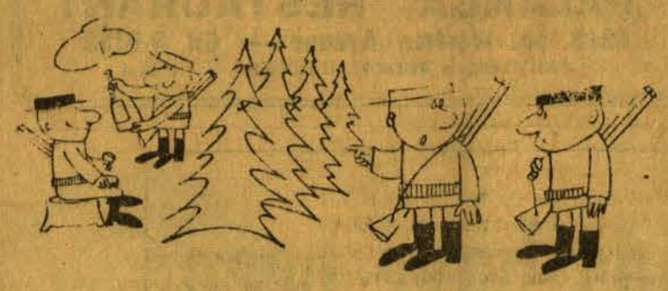

Cicero medžiotojų klubo medžioklėj: "Ei, žiūrėk, ten jau kažkas medžioja".

NAUJIEJI METAI IR SENIEJI SPYGLININKAI

— Kalbos aš dar tobulai nemoku, stengiuosi pramokti. Duok, Dieve, kad nors senatvėje išmokčiau.

Kalbininkas K. Būga

— Kas per keistenybės būtų gyvulių tarpe, jeigu varnas užsimanytų suokti kaip lakštingala, o lakštingala — krankti kaip varnas; ožys — staugti kaip liūtas, o liūtas — bliauti kaip ožys? Dėl tokio savo būdo pakeitimo pranyktų savitumas, beveik pranyktų ir tokių įvairių gyvulių esmė ir prigimtis.

Jeigu toks gyvulių paikumas sukeltų jų tarpe tokį sąmyšį, tai galima suprasti, koks sumišimas ir netvarka kyla, kai žmogus, dėl kitos tautos kalbos savo gimtąją visiškai paniekinęs, taip pamėgsta svetimąją (pamiršdamas savąją, kuria Dievas ir gamta liepia kalbėti), lyg pats būtų ne to krašto ir kalbos.

Mik. Daukša

"Daug kas pasako: kam reikia tos degtinės, juk tai nuodai! — Kam reikia alaus, juk gerti vandenį yra sveikiau! — Kam rūkyti ir pinigus dūmais paleisti! — Kam tie visokie papuošalai, nes galima apseiti ir be jų!

Prisiklausius to visko, norisi paklausti: kam gi reikalingi pasaulyje žmonės? Juk žemelė gali egzistuoti ir be mūsų!

Pūstapėdis (J. Garbukas)

Patriotas

Lietuvis daug išsižadės:
Tautos, kalbos, net pavardės,
Bet mėgsta šiupinį jis tirštą;
Nors būtų išgama tikru,
Užgautas šiupinio garu
Jisai kitus garus užmiršta.

Maironis

Jausmas gauruotas medžioti
išgūrino,
Šovė jis snargliu į skriejančias smegenis.

—o—

Ak, aš spiaučiau, kad galėčiau,
Jei tiek seilės beturėčiau.

A. Jakštas

—o—

— "Šuniui balnas, kiaulei vainikas, o lietuvaitei papirosas visai netinka".

Dr. V. Kudirka

Čia vienas iš tų Molio Motiejų, kurie, paskaitę Spyglius, nusimena, radę savo pavardę.

Naujametinė rezoliucija

Tūkstantis žingsnelių į mūsų bažnyčią,
Betgi į saliūną daug arčiau lyg tyčia,
Ir kada susėdi tu linksmai pas barą,
Negirdi, klebonas kaip už griekus bara.

Bet dabar, išgirdęs vidurnakčio varpą,
Būsiu pasiryžęs visą šitą tarpą
Ir taip nuo senųjų lig naujųjų metų
Ašen nebegersiu anei jokių šatų.

Mikas Mužikas

SPYGLININKAI GUODŽIASI

— **Romietis** rašo: "Mielas Redaktoriau, kal galėtum išaiškinti tokius "rebusus", kuriuos radau beskaitydamas "Draugą":

"Regina Raslavičienė straipsnyje "Anapus Speigiračio" (Draugas, nr. 250) apgailestauja: "Nome (Aliaskoje) kas metai yra geriausios šunų lenktynės. Deja, aš tik dabar apie tai sužinojau"... Klausimas: o kas būtų atsitikę, jei būtų sužinojusi anksčiau? Nejaugi būtų dalyvavusi tose lenktynėse?

Paminint deimantinį Šv. Jurgio parapijos Chicagoje jubiliejų, "Draugas, nr. 252 rašo: "Tai (ginčai su parapiečiais) paveikė klebono sveikatą, ir jis buvo priverstas iš jos (t. y. sveikatos!) pasitraukti". Klausimas: kai žmogus pasitraukia iš sveikatos, kas atsitinka? Jis tik suserga, ar visai miršta?"

— **Malkakirtys** rašo:

Kad veikimas nesustotų,
Ir visi geriau planuotų,
Mažiau klaidų pakartotų,
Prašom raštą įštaisyti
Ir į "Draugą" surašyti.
Už klaidas prašom nepykti,
Nes taip pas mus visad buvo,
Tie į veiklą pakliuvo,
Kurie valdininkais nebuvo.

— **Du Alvudo orbitos** žmonės atsiuntė šį paveiksliuką, o vienas pridėjo ir eilėraštį, kuriuos minėtos organizacijos garbei, Naujųjų metų proga ir spausdiname.

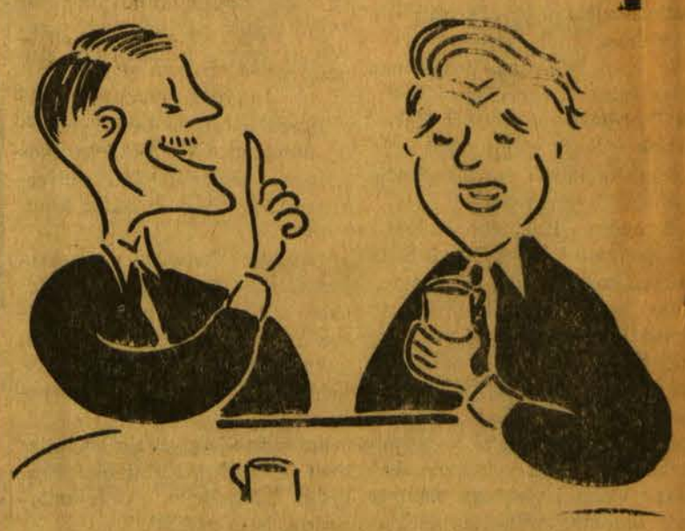

Aptiekos bosienė ir bosas šviesus
Praeivį kiekvieną užkviečia į puotą.
Vaišina žirniukais ir pupom visus,
Ištroškusiam girą pasiūlo putotą.

Jei širdį tau skauda ir yra jausmai,
Gyvenimas vienišas baisiai pabodo,
Bosienė pagydys tau ligą visai
Pupelėm ir žirniais iš savo aruodo.

Jei sukasi mintys neramios galvoj
Ir niežti liežuvis, pamačius kaimyną,
Tu receptą gauni iš daktaro tuoj:
— Gerk girą putotą, kramtyk cepeliną.

Tik sklinda aplinkui įvairūs gandai,
Kad, dozę didesnę suvalgęs žirniukų
Ir stiklą nugėręs, ne vienas andai
Pamatė daugybę šeškų ir velniukų.

Al. Wood

VISADA TIKRAS

Profesorius aiškina studentams, kad klaidos žodžiuose nepateisinamos, nes, jei abejoji, gali pasitikrinti žodyne.

— Bet aš niekada neabejoju, — pasako vienas.

DIALOGAS

Žmogus, įėjęs į paukščių krautuvę, klausia papūgėlės:

— Na, kvaily, ar moki kalbėti?

— Taip, žioply, ar tu moki skristi?

NESUSIPRATIMAS

— Tai negirdėtas atsiprašymas! — rėkė teisėjas ant teisiamojo, kuris iš restorano buvo pavogęs valgymo priemones. — Ne apsirikimas, bet tikra vagystė!

— Aiškus apsirikimas, pone teisėjau, — ramiai aiškinosi vagis. — Aš galvojau, kad tos prie monės sidabrinės!

KODĖL MAŽIAU GIRTŲ VAIRUOTOJŲ

Todėl teismuose dabar mažiau girtų vairuotojų, kad didelę dalį jų pirma pagauna graborius, o ne policija.

BE VĖJO

Rimas Naujų Metų vakare pamatė girtą žmogų.

— Mamyte, vėjo nėra, o jis linguoja.

GIMTADIENIO STURPRYZAS

— Aš nežinau, kokią staigmeną padaryti savo sužadėtiniui, — skundžiasi viena savo draugei.

— O, geriausia pasakyk jam savo amžių, — patarė draugė.

—o—

— Šiandien iš apsirengimo apie mergaitę nebegali spręsti, nes sprendimui per maža rūbų.

Chicagos Slidininkų klubo narė lazdomis ramstosi ir čiuožykloje.